

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Studijska knjižnica
Miran Jarc,
Novo mesto

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Štev. 49 (559)

Leto XI.

UREJUF
NASLOV U.
Dilančeve uli
št. 127 - Net

NOVO MESTO, 8. DECEMBRA 1960

TO

PREDSEDNIK JOSIP BROZ TITO OB PETNAJSTLETNICI RAZGLASITVE REPUBLIKE

Izhodišče nove ustave: človek kot proizvajalec in upravljavec

Nenavadno slovesno je potekel letošnji 29. november; bil je resnično velik praznik naše socialistične republike, kateremu je dal še poseben pečat sam predsednik tovariš Tito, ko je ob tej priložnosti dal za našo javnost obračun petnajstletnega obdobja nove Jugoslavije. Z zelo značilnimi podatki je predsednik republike pokazal, kaj vse smo v tem kratkem času ustvarili in kaj vse nam socialistična graditev obeta že v bližnji prihodnosti. V izjavi ob 15-letnici razglasitve republike je tovariš Tito med drugim dejal tudi tole:

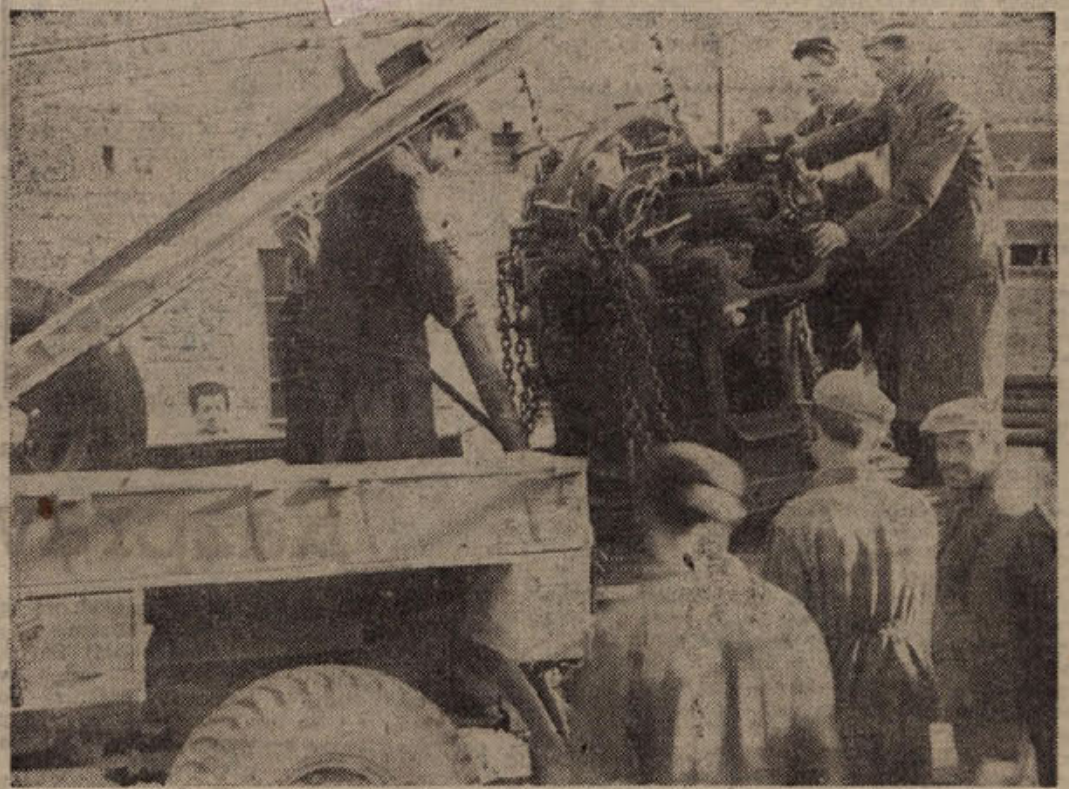
Spriču izredno naglega in dinamičnega povojnega gospodarskega in družbenega razvoja so nastale bistvene spremembe v družbeno-ekonomskih odnosih, spremenil se je predvsem položaj proizvajalcev v proizvodnji in delitvi, mehanizem socialistične demokracije pa se je še bolj razvil.

Sedanji ustavni predpisi ne ustrezajo več doseženi stopnji družbenega razvoja v deželi. Kakor vemo, vsebujejo ti predpisi razen ustavnega zakona iz leta 1953, sprejetega v prvem obdobju graditve delavskega samoupravljanja in komunalnega sistema, tudi nekatere določbe, uveljavljene malone že pred petajstimi leti. Čeprav smo ta sistem zadnja leta izpopolnili z vrsto posebnih zakonov, tako da ustava sama po sebi ni nekakšna znatnejša ovira za prakso, vendar čedalje bolj čutilimo potrebo, da

nastale spremembe v naši družbi in perspektive nadaljnjega razvoja fiksiramo z novo ustavo. To bi pomenilo ne samo okrepitev in večjo pravno stabilnost doseženega razvoja delavskih svetov in komun, marveč bi tudi omogočilo, da bi še bolj prišle do izraza perspektive našega družbenega razvoja, ekonomskih odnosov in socialistične demokracije.

Nova ustava naj predvsem izrazi dejstvo, da se v sedanjih odnosih v Jugoslaviji zrcali tista stopnja socialističnega razvoja, ko je delo sprječeno v tem smislu, da je nedotakljiva pravica državljana, da dela in dobiva za svoje delo ekvivalent, skupnost pa vzame toliko, kolikor potrebuje za vzdrževanje skupnih služb in poslov. Izhodišče v ustavi mora biti človek kot proizvajalec in upravljavec, vtem ko je država samo faktor koordinacije.

Na koncu bi rad poudaril še to, da so si naši narodi enako kot med narodnoosvobodilno vojno s svojim bojem proti okupatorju, pridobili velik ugled na svetu tudi po vojni s svojimi petnajstletnimi ustvarjalnimi napori in z izrednimi uspehi v graditvi dežele, zlasti pa so se s svojo miroljubno in dosledno zunanjo politiko pridobili mnogo prijateljev in solidne pozicije v mednarodnih odnosih. Po takšni poti miroljubnega mednarodnega sodelovanja in boja za zagotovitev miru na svetu bo naša dežela dosledno hodila tudi v prihodnje.

Takole so lani oktobra zlagali s kamionov obdelovalne stroje za tovarno šivalnih strojev na Mirni. Marsikdo je takrat in še kasneje menil, da bodo potrebna leta, prej ko bo mlademu, neizkušenemu kolektivu uspelo preiti na izdelovanje zapletenih delov glav šivalnih strojev. Toda to se je zgodilo v dobrem letu dni: praznik republike je kolektiv »MIRNE« na Mirni pozdravil z veliko delovno zmago. Osvojil je proizvodnjo glave šivalnega stroja, o čemer berite več na 4. strani današnje številke

Povečane položajne plače

Pred dnevi so sporočili zneske povečanih položajnih plač prosvetnih delavcev, določenih na osnovi uredbe, ki jo je prej sprejel ZIS. Povečanje položajnih plač, ki bo veljalo od 1. januarja 1961, je bilo potrebno zaradi vsklajanja s položajnimi plačami uslužbencev v drugih javnih službah.

Tovariši

Josipu Brozu - Titu, predsedniku republike in maršalu Jugoslavije,
BEOGRAD

Kolektiv tovarne šivalnih strojev »MIRNA« v Mirni je osvojil izdelavo šivalnega stroja za gospodinjstvo v lastni proizvodnji. To je naš prispevek za veliki praznik 29. november. Želimo Vam še dolgo življenje, mnogo sreče in zdravja za lepšo bodočnost naših narodov in za mir na svetu!
KOLEKTIV TOVARNE ŠIVALNIH STROJEV
»MIRNA« iz Mirne, Slovenija

(Brzojavka kolektiva Tovarne šivalnih strojev »MIRNE«, poslana 27. novembra 1960 predsedniku republike)

Praznik upravljavcev v gozdarstvu

27. novembra je bila v Galskem domu v Sevnici prirska slovesnost. Gozdarji GG Brežice so proslavili 10-letnico delavskega samoupravljanja. Delovni kolektiv, ki živi sicer raztresen na področju spodnje posavskih občin, se je tokrat prvič, odkar obstoji, res polnoštevno zbral. Predsednik DS tov. Ivan Bogovič je povedal nekaj lepih besed o tem, kako je Gozdno gospodarstvo Brežice nastalo, rasil in se razvijalo, nadalje pa se je pomudil ob vprašanju kako so se v zadnjem desetletju v kolektivu krepili organi delavskega samoupravljanja in kako so v tem ob-

dobju rasi delavci-upravljavci. Direktor tov. Ivan Videnič je nato govoril o doseženi gospodarskem razvoju podjetja in o velikih natihih, ki jih ima GG Brežice za saditev hitro rastočih vrst topole v plantažnih nasadih ob Savi. Na slovesnosti so člani, ki so v kolektivu več kot deset let, prejeli zapestne ure, vsi, ki so sodelovali v organih delavskega samoupravljanja, pa so prejeli diplome. Proslave so se razen kolektiva udeležili tudi predsednik OSS Novo mesto Ludvik Kebe, sekretar občinskega komiteja ZKS Brežice Silvo Gornc, predsednik občine Sevnica Karel Kolman, direktor GPZ Posavje Vendelj Felcko in direktor Franc Lipovšek.

VREME

ZA CAS OD 5. DO 15.
DECEMBRA 1960

Močne padavine s ohladičijo, nato razjasnive, a v splošnem bo še nestalno vreme. Suha razdobja ne bodo daljša od treh dni. Vdor mraza bo najkasneje okrog 16. decembra.
Dr. V. M.

»POSLUŠAJ IN POVEJ« za Novo mesto

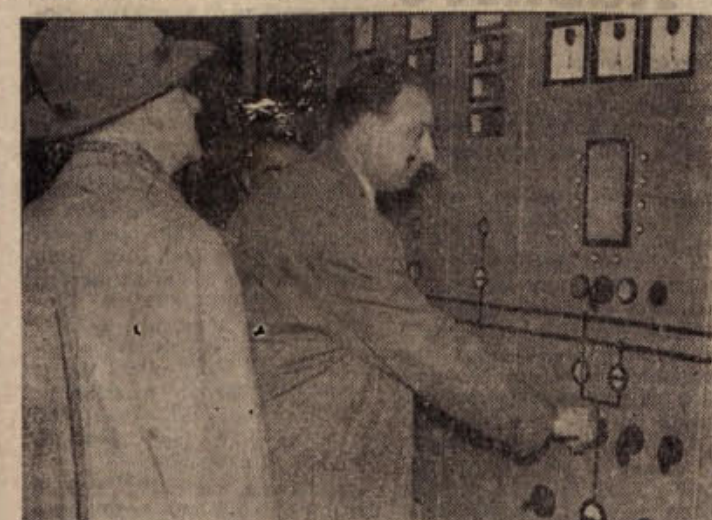
RTV Ljubljana je v letošnji jesensko-zimski program vključil nekaj novih zabavnih oddaj, med njimi tudi oddajo »Poslušaj in povej!« Doslej sta bili že dve oddaji. V prvi so tekmovali jeseničani in Zagorjani, v drugi pa Kranjčani in Celjani. V soboto, 7. januarja, bosta tekmovali slovenski mesti Kamnik in NOVO MESTO. Organizacija je v Novem mestu prevzel MLADINSKI KLUB. Mladinci in mladinke bodo v decembru poslušali program RTV pozorneje kot sicer, 7. januarja pa bodo preizkusili, kako kdo pozna radijski program.

Mladinski klub vabi k sodelovanju vse poslušalce oddaje, naj pomagajo tretji »trde oreh«.

Upamo, da bodo Novomeščani voljni pomagati mladim. Želimo jim dober sprejem in kar največ uspeha.

Večje pokojnine

Zvezni ljudski skupščini so poslali osnutek odloka o pooblastitvi Zveznega izvršnega sveta, da lahko sprejme predpise o izplačilu predumrlih koristnikom pokojnin. Z odlokom predlagajo, da bi koristnikom osebnih in družinskih pokojnin ter koristnikom invalidskih pokojnin predjem za zvišanje pokojnin decembra letos izplačali 10 odst. celotnega zneska pokojnin, ki so jih izplačali v obdobju od 1. julija do 31. decembra letos.

Pomočnik sekretarja za industrijo LRS inž. Gvido Cadež je s stikalom pravkar pognal v tek drugi turbogenerator brestaniške termoelektrarne - veliki napori kolektiva elektrarne v Brestanici so bili pred letošnjim dnevom republike poplačani s pomembno delovno zmago!

»KRKA«: jamstvo za bodoče uspehe je ves naš kolektiv

Z domiselno in učinkovito proslavo je kolektiv »KRKE«, novomeške tovarne zdravil, 26. novembra dopoldne v lepo okrašeni dvorani Doma ljudske proslave v Novem mestu dostojno počastil 10-letnico delavskega samoupravljanja in 29. november, dan republike. Slavja se je udeležilo tudi več gostov, med katerimi smo opazili predstavnike oblasti in garnizije JLA.

Pred široko javnostjo je tokrat prvič nastopilo več skupin tega mladega, požrtvovalnega

Trebnje ima vodovod!

Pomemben praznik za Trebnje je bila sobota, 26. november: dopoldne so slovesno odprli novi vodovod. Iz javne izjave nasproti gostilne Springer je pritekla prva voda iz novega vodovoda Strična-Trebnje-Dobrič. Ob tej priložnosti je govoril podpredsednik ObLO Jože Sever, nakar so si domačini in gostje ogledali vodovodne naprave. Prihodnje leto bodo novi vodovod potegnili do Ponikev, nato pa pride na vrsto nadaljevanje gradnje do Dobriča. Praznik republike je Trebnje počastilo letos z uresničitvijo dolgoletne želje vseh svojih prebivalcev.

in uspešnega kolektiva. Na proslavi so se predstavili mešani in moški zbor (vodi ju Ernest Jazbec), tovarniški kvintet, več skladb na klavirju je zaigral Vladimir Bajc, čuli smo občuteno podane recitacije in na vse, ki so bili v polni dvorani, so napravili nastopajoči zelo lep vtis (pri klavirju je spremljal pevec Stane Fink).

Osnrednji del proslave pa je bil obsegal slavnostni govor predsednice delavskega sveta inž. Nevenka Prus, ki je v strnjениh besedah opisala pomen državnega praznika in prehojeno pot mladega kolektiva KRKE. Skoraj neopazeno je rasla sedanja tovarna, ki je začela delati aprila 1954 kot majhen, v skrajno skromne prostore stisnjen farmacevtski laboratorij. Delovna vna mladega kolektiva, ki je začel svojo življenjsko pot v novomeški lekarni, pa nikoli ni popustila. Se leta 1955 je bilo v podjetju komaj 26 članov, ki so že ustvarili 46 milijonov bruto proizvodov, lani pa se je vrednost letne proizvodnje približala milijardi, medtem ko je letos 15. oktobra prvič dosegla milijardo in jo bo do konca 1960 še znatno prekoračila. Da-

nes daje KRKA našemu trgu prepotrebna zdravila, tablete, supozitorije in mazila, sirupe in solucije, ima svoj ampulni oddelek in je prešla končno na farmacevtsko proizvodnjo ter nove, preurejene prostore. Le-

pe uspehe dosega tudi njen oddelek za polnjenje antibiotikov, medtem ko se je kolektiv s svojim preparatom Tetidisolom vključil v krog proizvajalcev farmacevtsko-kemijskih suro-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Predsednica delavskega sveta inž. Nevenka Prus govori na slavnostni proslavi

V sredo, 23. novembra, kmalu po 12. uri je inž. Gvido Cadež, pomočnik sekretarja za industrijo LRS, obrnil stikal in pognal v tek drugi turbogenerator brestaniške termoelektrarne. Prirska slovesnost, na kateri so se razen kolektiva zbrali še direktor investicijske izgradnje Zajednice elektroprivrede inž. Dragomir Mijič, sekretar Okrajnega komiteja OLO Novo mesto Niko Belopavličič ter mnogi zastopniki elektroslužbe, je bila s tem zaključena.

Novi turbogenerator ima moč 13,5 MW, termoelektrarna v Brestanici pa je z njim podvojila svoje zmogljivosti. Govorniki so poudarili, da novi turbogenerator ni toliko pomemben po moči kot po gospodarski osnovi, saj danes 13 MW spriču ogromnih hidroelektrarn, ki jih gradimo, ne pomeni mnogo. Prednosti in ceno termoelektrarne v Brestanici moramo iskati drugod: en Kw izgradnje je stal samo 80.000 din, zato je to najcenejša elektrarna v Sloveniji. Izkoriščala bo kot gorivo premožne vrste, ki je sicer neuporaben. Mnogo odtehta bližina premožnika v Se-

TE Brestanica dvakrat več!

novem, kar zelo poceni prevoz. Izgradnjo velikih hidroelektrarn smo že skoraj dokončali, zdaj so mnogo pomembnejše manjše termoelektrarne, ki bodo na svojih področjih v potrebi lahko delale kot rezerva. TE v Brestanici je zato zelo pomembna za industrijo novomeškega okraja.

Turbino turbogeneratorja je izdelalo domače podjetje Jugoturbina iz Karlovca, generator znana tovarna Rade Končar iz Zagreba, elektro naprave pa je montirala Hidromontaža iz Maribora. Vsa domača podjetja, ki so pri gradnji novega turbogeneratorja sodelovala, so veliko in odgovorno nalogo častno opravila. Novi generator bo pričel oddajati elektriko v omrežje prihodnje leto aprila,

ko bo zgrajen parni kotel. Izdelalo ga bo v kooperaciji s KGS iz Stuttgarta podjetje Termoelektro iz Beograda, vendar tako, da bo večji del kotla izdelan doma. Približno 30% kotla je montiranega že zdaj. Elektrotfilter gradi SGP Pionir iz Novega mesta, strojno opremo pa bo izdelala Kovinarska zadruga v Vidmu-Krškem. Elektro opremo, potrebno za vključitev novega turbogeneratorja na omrežje, bodo izdelala domača podjetja Svečanost v Brestanici je bila za tudi svojevrstna manifestacija domače proizvodnje, ki se loteva velikih in odgovornih nalog in jih uspešno opravlja.

Brestaniško elektrarno je leta 1939 pričela graditi trboveljska premož-

kopna družba. Gradnjo so med vojno nadaljevali Nemci. Elektrarna je bila že od začetka predvidena za dva agregata. Med vojno, leta 1944, je skoroda prenehala obratovati, ker je večina delavcev odšla v partizane. Kolektiv se je takoj po vojni lotil velikega načrta, zgraditi še drugi turbogenerator. Počasi so okoli elektrarne rasli pomožni objekti: deponija za premož, delavnice, skladišča, garaže, naprave za omeščevanje hladilne vode, nov železobetonski hladilni stolp in še vrsta zgradb in naprav. Kolektiv ni pozabil na delavce, saj je za elektrarno zrasta stanovanjska kolonija z 42 stanovanji in novo cesto. Februarja lani je bil investicijski program za gradnjo drugega turbogeneratorja odobren in kolektiv se je lotil velike naloge. Ena milijarda 150 milijonov dinarjev bo porabljenih, ko bo zgrajen tudi kotel. Kolektiv Termoelektrarne v Brestanici pa je s pridnim in vztrajnim delom poklonil družbi v dneh pred praznikom republike velik in neprecenljiv dar-novi turbogenerator.

Varujmo se požarov!

Nekaj ugotovitev letošnjega požarno-varnostnega tedna v okraju — Najboljše gasilsko društvo je nedvomno lahko samo društvo iz kraja, kjer je zaradi pravočasnih zaščitnih ukrepov organizacij, prebivalstva in gasilcev najmanjkrat (ali pa nikoli!) gorelo

Za letošnji požarno-varnostni teden so se gasilske organizacije razmeroma dobro pripravile. Na osnovi navodil Okrajne gasilske zveze so nadaljnje delo prevzela občinske gasilske zveze, ki so nadzirale celoten potek priprav ali pa so jih same organizirale. Izvedba je bila boljše kot lanska, a še ne dovolj uspešna. Gasilska društva sicer poznajo način in postopke pri svojem delu, precej dobro tudi zaščitno službo. Slabši rezultati so tudi zaradi tega, ker so nekatera društva delno ali popolnoma zamrla.

Izvajanje načel preventivne (zaščitne) službe je sploh glavni pogoj, če se hočemo zavarovati pred požari. To pa ni samo stvar gasilskih organizacij, saj tudi prebivalstvo samo lahko prepreči nesrečo, če pravočasno posreduje. Za gospodinjstva, ki imajo pri kuhinji, likanju, pranju itd. z ognjem največ opravka, lahko mnogokrat preprečijo požar. Zlasti z lahko vnetljivimi snovmi je treba previdno ravnati. Na podstrešju naj bi ne imeli nepotrebne navlake, dimniški pa bi morali biti pravilno grajeni in opremljeni. Izvor požarov so čisto vžigalice v rokah otrok. Električni tok ni samo smrtno nevaren, ampak čisto povzroči ogenj. Primerov je več. Tudi bi morali vedeti, da voda požara ne pogasi vedno, ampak so še druga sredstva, ki bi jih morali poznati. Delavci v industrijskih podjetjih in tovarnah ter uslužbenci v javnih ustanovah bi morali stalno paziti in s primernimi ukrepi preprečiti nesreče z ognjem. Seznajati prebivalstvo z vsem tem, z delom gasilcev, poučiti ljudi o najnujnejših stvareh iz gasilstva, je bila glavna naloga gasilcev v pre-

teklem požarno-varnostnem tednu. Posebno vlogo ima dimnikar, ki stalno nadzoruje in čisti mesta, ki so v zvezi z ognjem. Toda ljudje tako radi zapirajo vrata pred njim, čeprav so dolžni prijavit vsako okvaro, ki bi morda povzročila ali pospešila požar. Vse to morajo vedeti člani gasilskih društev in poučevati ljudi. Društvo, ki je imelo na leto največ nesreč, ni več najboljše! Zdi se lahko pohvaliti samo društvo iz kraja, kjer je zaradi določilnih ukrepov prebivalstva ali gasilcev najmanjkrat gorelo.

Dejavnost gasilskih društev je bila največkrat odvisna od občinskih gasilskih zvez. Se vedno je čutili premajhno odgovornost. Društva nimajo dovolj sposobnih vodstev, manjka tudi sredstev. Društva novejšega kroja bi morala izpopolnjevati svoje znanje na posebnih strokovnih tečajih. Manjka pa orodje, zlasti čevlji. O teh vprašanjih so zastopniki Okrajne gasilske zveze razpravljali tudi s predsednikom OLO tov. Nikom Belopovličem. Seznaili so ga z uspehi in težavami gasilcev. V novomeškem okraju je 9 gasilskih zvez s 188 društv. V društvih je 9284 članov, od tega 640 žensk. V I. polletju je bilo letos v okraju samo 54 požarov. Tovariš predsednik se je za gasilska vprašanja živo zanimal.

V dneh požarno-varnostnega tedna so se z raznimi vprašanji o gasilstvu seznanili tudi otroci, ki so potem pisali nagradne sestavke s tega področja.

V 4 mesecih - 450 tisočakov...

Upravni organi kmetijske zadruge v Jesenicah na Dolanjuškem so bili veseli, ko se je na razpisano mesto trgovaškega poslovođa javil Jurij Vitko, ki je mesto poslovođa prevzel 1. oktobra 1958. Vitko zadovoljstvo pa je bilo zadružno vodstvo vendarle še boljše, ker Vitko zahtevalo je jamstveno izjavo, ki sta jo podpisala novi poslovođa in njegov brat ter z njo zavezala, da bosta krila morebitno škodo, če bi jo povzročilo poslovođa Vitko.

Previdnost zadruženega vodstva je bila utemeljena. Za po nekaj manj kot dveh mesecih je Vitkov poslovnanje pokazalo nad 70 tisoč dinarjev primanjuljaja. V resnici ga je bilo pa še veliko več. Vitko je namreč prikazal dolžnike, ki jih v resnici ni bilo. Prvi inventuri so sledile druge in naslednje, ki so na koncu ugotovile, da je zadruga oskodovala v celoti za nad 450 tisoč dinarjev. Vitko je bil že 2. februarja 1959 razrešen službe poslovođa, proti njemu pa je bila uvedena preiskava. Kako je Vitko hotel prikriti prisvajanje zadruga denarja, dokazuje med ostalim tudi to, da je v prazen sod nalil vode in to vnesel v popis blaga kot petrolje.

Pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu je Vitko priznal, da si je prisvajal ali prvotno povvedano, češ da ga je potreboval za plačilo hiše in gospodarskega posloja.

Do kazenske obravnave je bilo dokazano, da je Vitko oskodoval zadrugo najmanj za 330 tisoč dinarjev. Različno do 401 tisoč dinarjev bo treba še razisti. Vitko je bil obsojen na eno leto in šest mesecev strogega zaporja in povračilo 330.000 dinarjev. Pri izreku sodbe je sodišče upoštevalo, da mora obsojeni skrbeti za dva otroka, da je bil takoj pripravljen škodo povrniti in tudi druge olajševalne okoliščine.

Sodba se ni pravomočna.

NA CESTI NISI SAM!

Bombažna predilnica in tkalnica, Tržič

- PREDILNICA
- BELILNICA
- SUKANČARNA
- BARVARNA
- TKALNICA
- APRETURA

PROIZVAJA:

KVALITETNE BOMBAŽNE TKANINE: SUROVE IN BELJENE, V SIRINI OD 70 DO 200 cm, INDUSTRIJSKO PREJO DO ŠTEVILKE 50, PREJO ZA DOMAČO OBRTO IN SICER MULLE, DOUBLE, KNITTING, HARDWATER

V čl. 310 Kazenskega zakona je zapisano: "Kdor se za plačilo ukvarja s tem, da daje pravno pomoč, čeprav nima te pravice, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zapornim do 1 leta."

Po tem členu Kazenskega zakona je pred nedavnim javni tožilec obtožil Jožeta Moškona, kmetijskega ekonomista in manjšega posestnika iz Mallega Kamna. Zaradi zakonitega pisništva je bil dne 19. oktobra 1958 Jože Moškon pred Okrajnim sodiščem v Vidmu-Krškem obsojen na 6 mesecev zaporja, plačilo vseh stroškov kazenskega postopka, posebej še na 8000 din povprečnine ter odvzem pisalnega stroja, ki je bil uporabljen za kaznivo delanje, in končno še na odvzem premoženjske koristi v znesku 74.000 din, ki je bila dosežena s tem kaznivim dejanjem.

Moškon je po poklicu kmetijski ekonom in mali kmet — ne pa pravnik. Vkljub temu pa se je za plačilo, bodisi v go-

tuvinj, jedilih ali dimah, storjenih, na njegovi kmetiji, ukvarjal s tem, da je dajal pravno pomoč na svojem domu in bližnji okolici številnim strankam z raznimi nasveti, jim napravil vloge, tožbe in poravnave v zvezi s starostno in invalidsko pokojnino, preživitkom, otroškimi dodatki, izterjavo dolgov itd., jim napravil številne kupoprodaje, darilne in izročilne pogodbe, oporoke, v tej zvezi dopisoval z uradi, strankami in odvetniki, uporabljal celo svoj žig, si na svojem domu uredil pisarno in enkrat v tednu doleč uradni dan za stranke v to pisarno je pozival svoje kakor tudi nasprotne stranke. Zaradi številnosti naštetih primerov in večletnega takega delovanja je bila izrečena stroga — vendar primerna kazna. Sodba se ni pravomočna.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V Laosu, majhni neodvisni državi v jugovzhodni Aziji, o kateri je svet zvedel pravzaprav šele po ženevski konferenci leta 1954, ko se je nekdanja francoska Indokina razbila na Severni in Južni Vietnam, Kambodžo in Laos, preživlja težke trenutke.

Dogodki v Laosu so prav značilni za razvoj v državah, ki se znajdejo stisnjene med dva bloka in razpete med nasprotujoče si interese. Ze od leta 1954, ko je bil sklenjen ženevski sporazum o Indokini, je potekal v Laosu prikrit in neprikrit boj med tistimi silami, ki bi rade spravile državo na blokovske pozicije, in tistimi, ki so hoteli in hočejo, da bi Laos ostal nevtralen med velikani.

Zgodba je dolga in zapletena in pravzaprav je najbolje, da jo začnemo od konca, to je od trenutnega položaja. Levica, ki jo predstavlja gibanje Patet Lao, se je združila s sredino, ki jo predstavlja vlada Nosavana Fume. Ti dve sili se zdaj vložijo v politično bojujeta proti oboroženim silam desničarskih elementov, ki dobivajo čedalje večjo podporo iz tujine. Prav v tem času so v Laosu bitke, premiki čet in vse kaže, da je dežela na pragu državljanske vojne.

Letos poleti je padalski kapetan Kong Li izvedel državni udar in ustanovil revolucionarni odbor, ki si je zastavil nalogo poživiti politično življenje v državi, prirežati peruti raznim politikom in spekulantom in zagotoviti Laosu nevtralen položaj v svetu. Program revolucionarnega odbora je naletel na odobravanje laoške-

ga parlamenta in kralja Savana Vatana, ki je zbral sestavo nove vlade uglede na političnemu prvaku princu Suvana Fumi. Toda že prvi koraki nove vlade so zadeli na ovire tako v državi med vojsko, ki jo pretežno še zmerom nadzoruje desničarski general in sedanji poveljnik uporniških čet Nosavan, kakor tudi v tujini, predvsem v sosednji Tajski, ki se

neposredno vmešava v laoške notranje zadeve. Kratko obdobje pogajanj letos septembra in oktobra med zastopniki vlade in delegati gibanja Patet Lao ter z odposlanci generala Nosavana iz desničarskega militarističnega tabora niso rešila krize. Po dvodnevi udeležbi v vladi Suvana Fume je general Nosavan odšel iz glavnega mesta Vientiana in se postavil na čelo vojske. Vlada se je znašla brez zaščite. Takrat se je oglasil vojaški voditelj gibanja Patet Lao princ Suvanufong, ki je prišel vladi Suvana Fume na pomoč. Laoški kralj ni odločno podprl edine zakonite vlade Suvana Fume, to pa verjetno zaradi zelo zmedenega položaja. Najboljši dokaz, kako nejasen je položaj, je dejstvo, da je prestolnica laoške monarhije, mesto Luang Prabang, trenutno ob-

koljen z vzhoda od vojakov generala Nosavana, z zahoda od vojakov gibanja Patet Lao, medtem ko so vladne čete na jugu skoraj 200 km daleč. Ta položaj postaja še bolj težaven zaradi vmešavanja od zunaj. Po poročilih ameriških agencij pomaga generalu Nosavanu sosednja Tajski, ki skuša z vsemi sredstvi stirmoglaviti vlado Suvana Fu-

me. To vmešavanje opravičujejo tajski krogi z izgovorom, da so se morali vmešati, ker se vlada Suvana Fume naslanja na pomoč Sovjetske zveze. Razumljivo je, da zaradi nurenenih notranjih razmer, ki so prav zdaj postale zelo podobne državljanski vojni, najbolj irpi laoško ljudstvo samo. Nikjer namreč ni mogoče potegniti prave bojne črte, ker se pristači ene in druge in tretje stranke lovljo po vsaj delu in skušajo drug drugemu stopiti na rep.

Toda ključ do tega položaja je lahko najti: Laos je postal igračka mednarodnih vplivov vseh sil, glavni laoški igralci pa lutke v rokah teh vplivov. Edino tisti, ki se zdaj v Laosu bojujejo za resnično neodvisnost in nevtralnost Laosu, so trdi laoški patrioti in pravi zastopniki to pravo preizkušene deželice v jugovzhodni Aziji.

LAOŠKA DRAMA

Na Suhorju se je že začela akcija za gradnjo prosvetnega doma ali dvorane. Dragomejčani so v tem posebno prizadevni. Prebivalci si žele, da bi potujoči kino iz Metlike zopet prihajal v njihov kraj.

Na Otoku so govorili o dostavi pošte, ki je zdaj samo dvakrat tedensko. Ljudje si želijo, da bi dobivali pošto vsaj trikrat na teden. To velja za ves podzemaljski okolica. Obočane je zanimala še obnova vinogradov.

Jad.

☆

Dober zgled na Suhorju

Iz majhnega obrata Zaga na Suhorju, ki je pred leti zapostavljal nekaj delavcev, je nastalo podjetje, ki zaposluje že 80 ljudi. Ta obrat se je v zadnjih letih naglo večal in je že premagal. Vse od Metlike do Gorjencev je to edino podjetje, ki zaposluje domačo delovno silo. Ta lepi, toda skromni in gospodarsko zastareli del Bele krajine ima že precej odvisne delovne sile, zlasti ženske. Dela je dovolj, delovne sile tudi, le prostorov ni. Zato se je kolektiv odločil za razširitev obrata — za gradnjo novih objektov. Vsač član kolektiva je obljubil, da bo opravil 30 prostovoljnih ur pri gradnji novega objekta in tako so pričeli graditi. Zapeli so krampi in lopate in že raste novo poslopje, ki bo nudilo streho in kruh mladi delovni sili. Izdelke tega kolektiva poznajo celo že v inozemstvu, saj večji del svojih proizvodov izvažajo. J. S.

Kratke Z RAZNIH STRANI

Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je objavil sporočilo, v katerem odposlanca v Kongu Radžesvara Dalaja, v katerem je rečeno, da so nekdanji kongski premier Luksamba in drugi politiki, ki so jih aretirali vojaški polkovnik Moubutja, v zelo težkem položaju. Znano je, da je Patrice Lumumba telesno poškodovan, s kljub temu polkovnik Moubutja ne dovolja predstavnikom OZN in Rdečega križa, da bi ga obiskali v ječi. Sploh postaja nasilje Moubutjevih vojakov čedalje večje. Zaradi poslabšanja položaja v Kongu je bilo spet sklicano zasedanje Varnostnega sveta OZN.

Francosko javno mnenje je zelo vznemirila novica, da je pet obtožencev s tako imenovane »procesa barikad« zbežalo v Španijo. Med njimi je znan ultrakomunist in desničarski skrajnež Lagallarde, ki je našel zatočišče v Španiji in se tam zdaj dogovarja z nekaterimi elementi o novih korakih proti francoski republiki.

V političnem odboru Generalne skupščine OZN se je začela razprava o »suhorju« vprašanju. OZN že petič razpravlja o alžirskem vprašanju, to je o vojni, ki že čisto leto divja v Alžiriji. Dosele so bili vsi pozivi Združenih narodov, naj Francija s pogajanjmi uredi to vprašanje, zaman. Francoska delegacija ni navzoča pri tej debati.

V Moskvi se je kontalo posvetovanje šil komunističnih in delavskih partij. Nekaj dni po koncu posvetovanja so objavili skupna stališča partij do problema mira in vojne, mirovne koeksistence, tekmovalna s kapitalističnim blokom itd.

Po vsej zahodni Evropi je bilo v zadnjih dneh hudo neurje, ki je v Franciji, Angliji, Nizozemski in Zahodni Nemčiji povzročilo precej škode. Ponekod je pihal veter s hitrostjo 130 km na uro. Iz bait-skih luk in mešanjem neurjem odplula nobena ladja. Rokavski preliv je bil poljen samo za največje ladje, v Walesu v Angliji pa je prišlo do zelo velikih poplav in 80 moralih reševati na tisoče prebivalcev, ki jih je ogrožala narasla voda.

Trgovsko podjetje »SLOGA«, SEVNICA sprejme 3 dobro verzirane krojaške pomočnike. Plača po dogovoru in učinku. Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

Kaj so pokazali letošnji sortni poskusi

Letos sta bila na Kmetijski šoli na Grmu organizirana dva sortna poskusa, ki naj bi pokazala, katere pšenične in krompirjeve sorte se bodo najbolj obnesle na Dolanjuškem. Razumljivo je, da na osnovi enoletnih poskusov še ne moremo delati dokončnih zaključkov glede vrednosti posameznih sort. To bo mogoče šele po večletnem preizkušanju. Ugotovljeni rezultati pa kljub temu vendarle nazorno kažejo, kako odločilnega pomena je za doseganje visokih pridelkov primerna sorta.

Pšeničnih sort smo preizkušali okrog 20. Nekaj je bilo že znanih sort (n. pr. bavarka, U, San pastore itd.), nekaj novih sort iz tujine, nekaj pa novih, v Zagrebu vzgojenih sort (slovenca, vitka itd.). Vse sorte so bile enako gojene — 700 kg nitrofoskala pred setvijo in 250 kg nitromonkala oz. kalc. nitrata na hektar. Tudi oskrba je bila pri vseh enaka in istočasna.

Nekatere sorte so se v posameznih lastnostih dobro pokazale, le nekaj pa jih je, ki so poleg dobrega pridelka pokazale tudi ostale zaželene lastnosti (odpornost proti mrazu, poleganju, rji).

Največji pridelok je dala francoska sorta Etolite de Choicy (62 q na hektar) ki se je tudi glede pogoje, rje in mraza kar dobro obnesla. V primeru s San pastore (50 q) je dala za 34% več pridelka. Po pridelku ji sledijo Productore s 60 q, Marlip z 59 q, San Marino z 51 q.

Zelo dobro se je pokazala nova, jugoslovanska sorta slovenca. Pridelka je dala sicer »samo« 50 q na hektar, ima pa lastnosti, zaradi katerih bi lahko že v kratkem nadomestili manj vredne sorte v proizvodnji. Je golica, nekaj višja od San pastore. Zrnje je kvalitetno in v zrelosti ne izpada. Daje 50% več slame kot S. pastore. Čvrsta slama preprečuje poleganje. Zoper mraz je odlično odporna. Zori nekaj dni za San pastore.

Novih. Tudi tu niso bili uporabljeni skrajno ugodni, temveč povprečni ukrepi. Gnojili smo z naslednjimi gnojili: nitromonkal 200 kg, superfosfat 400 kg, kalijeva sol 250 kg na hektar. Krompir je bil dvakrat okopan in osut. Skropili smo prvič samo proti hrošču z lindapiinom, drugič in tretjič pa razen tega še proti plesni z ditanom.

Izmed zgodnjih sort je po pridelku prednjačila sorta Bintje s 409 q na hektar in še močno približalo pridelku merkurja (97%). Naša nova sorta 1/14, ki je zanjo predlagano ime »jubilej«, je dala sicer »samo« 323 q na hektar, zasluži pa zaradi dobre odpornosti proti vsem glavnim krompirjevim boleznim (plesen, virusne bolezni), zlasti pa še dobre kvalitete gomoljev za hrano, vso pozornost. Tudi pridelok cvetnika je bil lep (336 q) vendar je ta zel' občutljiva za plesen. Od jedlinih sort je dosegla rekord doma vzgojena z oznako 1/16 (predlagano ime viktorija) s svojimi 452 q na hektar, kar predstavlja 107 % glede na merkur, ki je dal pridelok 423 q. To je zelo rodovitna sorta z belim mesom in kožo in zelo plitvimi oteci. Odporna je proti plesni, virusnim boleznim in raku. Uspeva na vsaki zemlji, posebno še na lažji in bogati. Ta sorta bo lahko nadomestila merkur, v oran in rodovitnik (Ackersegen).

Tudi ostale doma vzgojene sorte kot 1/38 (predlagano ime vesna) in XV/16 so dale v primerjavi z dosedanjimi sortami (nekaterimi) odlične pridelke 407 in 327 . na hektar. Upoštevanje je vredna tudi njihova odpornost.

Izmed ostalih sort sta se posebno dobro odrezali voran in capella (469 q, kar je za 11% več kot merkur, in 446 q). Zadnjo odlikuje razen dobrega pridelka tudi izredno zdrava rast in dobra odpornost proti boleznim, za kuho pa ni najprimernejša, ker se razkuha.

Na osnovi enoletnega poskusa konec koncev le lahko vidimo kakšnega pomena je za pridelke dobra prava sorta. Zaka! bi n. pr. še naprej vztrajali pri že razširjenih, kot so npr. bavarka pri pšenici ali oneida pri krompirju, če pa vemo, da so te sorte zelo nezanesljive v pridelku, podvržene boleznim in izročilnosti. Koliko pa so uredučkane sorte priporočljive za širjo pravočeno no prakso, to bodo pokazali večletni poskusi. Ing. B. V.

Zakotno pisaštvo je kaznivo

Primer zakonitega pisništva Jožeta Moškona v območju okoliša Okrajnega sodišča Vidmu-Krško pa ni edin — zakotno pisaštvo je prav v tem območju zavzelo v zadnjem času tako velik obseg, da verjetno Moškon ne bo edin obsojen zakotni pisac. S tem poslom se ukvarjajo razni ljudje, žal tudi nekateri uslužbenci v mestu in na deželi. Prav gotovo pri tem nihče od sestavljalcev raznih vlog, zlasti pa pogodb, ne pomisli, da strankam s svojim nestrokovnim delom lahko povzroči številna škoda, jezo, škodo ali nepotrebno pravljanje. Kaj neki si misli zakoniti pisac, ki sestavi kupno pogodbo stranki kar na podlagi navede, ne da bi se prebrical o zemljiškoknjižnih podatkih, ter v pogodbi navede prodajalca kot edinega zem-

ljiškoknjižnega lastnika nepremičnin, čeprav je v resnici le solastnik nepremičnin in do prodaje ni upravičen? Ostalim solastnikom, ki pri prodaji niso sodelovali, ne preostane drugega kot pravljanje za solastniške deleže. Koliko potroškov, jeze in izgubljenih delovnih dni je povzročil zakoniti pisac z nepravilno sestavljenimi pogodbami. Prav tako škoduje tudi tisti, ki v pogodbo sploh ne vnese zemljiškoknjižnih podatkov ali ne vpiše vseh za pogodbo bistvenih sestavin ali sestavi nepravilno tožbo, vloži preporno od stranke naročeno pritožbo itd. Zakaj? Zato, ker je pogodbo, tožbo, pritožbo sestavil človek, ki nima za to potrebne izobrazbe, nobenega čuta odgovornosti, pač pa je prepričan, da vse zna. Tako na lahek način služi denar, dobiva mor-

da živila ali pridobi morda brezplačnega delavca. Nesmiselno je misliti, da opravljajo vsi ti zakotni pisaci svoj posel zgled iz nekeke »človeške dolžnosti« in usmiljenja do strank, ki pri njih iščejo pravne pomoči! Če je med njimi res nekaj takih, je njih dolžnost, da se ne vtilkajo v posel, ki mu niso kos, in strankam, ki se nanje obrnejo, to tudi jasno povedo. Na tako imenovane »zakotne pisace« se večinoma obračajo preprosti ljudje v prepiranju, da bodo svoje zadeve in težave uredili brez posebnih potov in stroškov, zlasti če je tak »zakotni pisac« znan kot »vaški advokat«. Vsem tem ljudem velja opozorilo, da so marsikateri zaradi te svoje lahkomišelnosti imeli že obilo jeze, potov in nepotrebnih stroškov.

Uvodoma omenjeni primer zakonitega pisništva je Okrajno sodišče v Vidmu-Krškem že obravnavalo, spričo velikega števila podobnih primerov pa verjetno to ne bo edin primer.

Komunisti pobudniki napredka

Ze pred okrajno konferenco ZKS v Novem mestu je izšlo dalje poročilo OK ZKS Novo mesto za razdobje od marca 1958 do novembra 1960. Hkrati so poročili o razpravi na konferenci objavljamo tudi nekaj najvažnejših misli in ugotovitev iz tiskanega poročila, saj je prav in potrebno, da kar najširši krog državljanov spozna vso pestrost dela organizacije, z njo vred pa tudi vsestranska prizadevanja komunistov v borbi za napredke okraja.

Poročilo okrajnega komiteja KS obravnava najprej splošni razvoj okraja in vloge Zveze komunistov pri njegovih razvoju. Posebej opisuje razmere in delo komunistov v tehle področjih: gospodarstvu, šolstvu, kulturno-prosvetnem delu in v telesni kulturi. Drugo poglavje poročila je namenjeno družbenemu upravljanju in politični aktivizaciji prebivalstva. Obdelana so sledeča poglavja:

Komunisti v boju za nadaljnje poglobljanje družbenega samoupravljanja; dejavnost ZK v utrjevanju in razvijanju vsestranske aktivnosti SZDL; Prizadevanje komunistov v sindikatih za vzgojo delavstva

in utrjevanje delavskega upravljanja; Zveza komunistov in mladina; Zveza borcev; Družbeno uveljavljanje žena.

Sledi pregled organizacijskega in idejnega razvoja Zveze komunistov v okraju. Prav temu želimo posvetiti v tem pogledu nekaj več prostora.

Številčno stanje in sestava članstva ZK

V času med obema konferencama so komunisti v okraju posvetili precejšnjo skrb razširitvi svoje organizacije. Ugodno vzdušje in objektivne

Novomeški pionirji so pozdravili okrajno konferenco ZKS

možnosti za večji sprejem novih članov v vrste ZK so ustvarili zlasti tiste čimteljke: vsestranska družbeno politična aktivnost ZK, organov delavskega in družbenega upravljanja in drugih organizacij, daje veliki uspehi, ki smo jih v tem času dosegli na vseh področjih in predstavljajo resničen napredek vsega življenja v okraju. Ugled Zveze komunistov in želje mnogih naših ljudi, da v vrstah ZK še aktivne gradijo socializem, so omogočili, da je Zveza komunistov sprejela v svoje članstvo

veliko število najnaprednejših in najdelavnejših ljudi. Izoblikovan je bil sistem dela kot organizacijska izgradnja ZK. Osnovne organizacije ZK so razvile živahno delo zlasti v pripravah na VII. kongres ZKJ, na IV. kongres ZKS, ob praznovanju 40-letnice KPJ in v tekočem uresničevanju nalog, ki jih je pred komuniste postavil nov program ZKJ. Vse to je vplivalo na organizacijsko in idejno krepitev ZK; hkrati je organizacija odpravila mnoge pomanjkljivosti in delu. Tudi to je v veliki meri prispevalo k povečanju števila članstva.

Od leta 1958 se je število organizacij ZK v okraju povečalo od 185 na 225; od tega v podjetjih od 34 na 58, na vasi od 119 na 129, na terenu od 28 na 32, v ustanovah in šolah pa od 4 na 6. Predvsem je zrastle število organizacij v podjetjih. Hkrati je bilo od 30. junija 1958 do konca letošnjega septembra sprejetih v Zvezo komunistov 979 novih članov, tako da je bilo 30. 9. 1960 po posameznih občinah sledeče število komunistov:

Brežice 474, Črnomelj 618, Metlika 209, Novo mesto 1.542, Senovo 252, Sevnica 347, Trebnje 360, Videm-Krško 471 in Žužemberk 63 (in 4 nepovezani člani izven občin).

Še vedno premalo delavcev v vrstah komunistov!

Posebno se je dvignilo število novih članov lani, v pripravah na IV. kongres ZKS. Odtlej raste sistematično, brez škodljivih kampanjskih akcij. Za nenehno naraščanje števila članov so se zavzela vodstva in osnovne organizacije, zavoljo česar je uspeh tolikanj bolj razveseljuj.

Ceprav sta bila orientacija in kriterij za sprejem v ZK v osnovi pravilna, pa ne zadovoljuje število delavcev v članstvu ZK. Res je, da je bila v tem obdobju med vsemi sprejetimi polovica delavcev, kar je vsekakor lepa potrditev o naraščajočem številu delavcev v naši mladi, razvijajoči se industriji v okraju.

Poglejmo še odstotke socialnega sestava komunistov v okraju: od skupnega števila članov je delavcev 36,2%, kmetov 6,6%, uslužbencev 40%, študentov ter dijakov 3,7% in ostalih 13,3%. Posebno velik odstotek je uslužbencev, četrto zadnji dve leti že upada. Treba je poznati še tole številko:

V okraju imamo od 157.500 prebivalcev 20.099 delavcev; kdor pozna predvojne razmere in prvna leta vojne obnove, vidi v tem razveseljuj dokaz hitrega menjanja socialnega sestava prebivalstva v okraju. Preseneča pa dejstvo, da je od 20.099 delavcev samo 1575 članov ZK ali komaj 7,8%, hkrati pa je od 6.431 uslužbencev kar 1.737 članov ZK ali 27%. Zato so na konferenci v razpravah poudarili tudi nalogo organizacij, da posvetijo sprejemanju delavcev še večjo, še naštnejšo skrb. Čeprav je delavcev med vsemi zaposlenimi trikrat več kot uslužbencev, ni prav, da v vr-

Posrdite svoje v tujini s DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga v kvalezni Van bodo za posranci!

O DELU KOMISIJE ZA RAZVOJ KOMUNALNEGA SISTEMA IN UPRAVLJANJA

Moč Zveze komunistov je tudi v tem, da odkrito govori o negativnih pojavih

Delo komisije za razvoj komunalnega sistema in delavskega ter družbenega upravljanja je vodil njen predsednik Franc Sečinc. Zelo je, naj bi se delegati-komunisti izogibali pavšalnih kritik, se pogovorili o konkretnih napakah, saj je organizacija Zveze komunistov dovolj močna, da lahko kritično oceni svoje delo — pozabiti pa ne bi smeli omeniti tudi velikih uspehov, ki so jih dosegli pri delu.

Komunisti so v razpravi svoje delo res kritično pregledali. Poudarili so, da je prišlo v nekaterih podjetjih zaradi slabega družbenega upravljanja, slabe družbene kontrole in slabe aktivnosti komunistov do kraja, po nepravilni, površnega vodenja materialne evidence, podkupovanja, utaj itd. Zaradi tega so nastali v posameznih podjetjih tudi večmilijonski premanjkilaji. Komunisti so v razpravi poudarili, da je prišlo do teh napak zaradi nevednosti nekaterih aktivov Zveze komunistov, pa tudi zaradi rami-

harčnih odnosov med posameznimi vodstvenimi komunisti pa tudi nekommunisti. Tako odnosi hkrati največ skupnosti pa tudi tistim, ki jim njihovih napak že v začetku, ko so bile še najhujše in se jih je dalo še popraviti, nismo povedali, s pamečno kritiko bi lahko napake v začetku odstranili, hkrati pa rešili človeka, vendar se tega spominjamo žal večkrat šele, ko je že pozno ali celo prepozno.

Dalje so komunisti razpravljali o nekaterih slabostih, ki se v zelo redkih kolektivih še vedno pojavljajo, namreč da posamezni vodilni ljudje ali grupe še vplivajo na vodstvo in organe delavskega samoupravljanja ali pa skušajo vrniti kolektivu svojo voljo na razne druge načine. Tudi la pojav je močnejši v kolektivih, kjer komunisti niso dovolj aktivni.

Seveda pa ne smemo pozabiti pomembnih uspehov delavskega samoupravljanja in aktivov Zveze komunistov v večini naših podjetij. Poročilo, da že imamo dobro delavskega samoupravljanje, so gospodarski uspehi, ki smo jih dosegli v minulim obdobju. Nesploh nam dokazuje, da smo na prvi polti uspehi, da bomo petletni plan v glavnem izpolnili (v nekaterih panogah pa celo presežili) leto dni pred rokom. Zaradi zvezo, ki so jo pokazali delavci pri upravljanju podjetij, razmišljajo v nekaterih kolektivih o prenašanju vse večjih pristojnosti med njimi tudi delitev dohodka pri obratovanju in obratne delavske svote. Ugotovili so, da velike uspehe zaradi novih načinov nagrajevanja itd. Vsi ti uspehi so tudi uspehi Zveze komunistov. Dajmo, predvsem žene-komuniste, so poudarili, da moramo hkrati, ko razvijamo gospodarstvo, razvijati tudi komunalne dejavnosti in družbene službe. Komunisti so do danes vse premalo pomagali stanovskimi skupnostim in se vse premalo zavzeli za negospodarske investicije. Dolžnost članov Zveze komunistov je torej tudi, da bodo pomagali odpraviti neorganiziranost in neorganizirane investicije, se pravi, da naj bi v bodoče vlagali več kot doslej v objekte družbenega standarda. Je tako bomo došli v okraj strokovnjaki za napredek v gospodarstvu, in le tako bomo nu-

diši delovnim ljudem boljše življenjske pogoje, kar se bo seveda odražalo tudi na povečanju delovne stornosti.

Dalje so komunisti ugotovili, da je prišlo z različnimi reorganizacijami na komune veliko pristojnosti — žal le tistih, ki so zvezane z stroki — ne pa tudi ustreznega materialna sredstva in iste pristojnosti, od katerih bi imela komuna tudi dohodka. Pri- znanji so, da je centralno upravljanje, doobčnih proizvodnih obratov ekonomsko utemeljeno, vendar bi morale biti tudi komune, na katerih področju so ti obrati, deležne njihovih dohodkov in ne samo centralne teh obratov, ki so v drugih komunah in okrajih. Tako se zgodi, da nekatere komune skrbje za komunalne dejavnosti in družbene službe ljudi, druge pa poberejo dohodka, ki so jih delavci prvih komun ustvarili.

Delegati-komunisti so v razpravi poudarili še, da imajo ponekod državljani premalo zaupanja v organe javne uprave, ponekod pa tudi v organizacijo Zveze komunistov. Posledica je, da se ljudje obračajo za rešitvijo svojih pravic na najvišja mesta in celo na kabinet marsala Tita. V nekaterih primerih so za take povelje krive tudi osnovne organizacije Zveze komunistov, ki zaradi neaktivnosti primerov niso rešile, v nekaterih primerih pa tudi občinski komiteji ali okrajni komiteji, ki s ključno prostoro osnovne organizacije dolžobnega problema niso pomagali rešiti. Ni treba posebej poudarjati, da ugled Zveze komunistov zaradi takih primerov, ki so pa na srečo zelo redki, precej trpi.

Dalje so delegati razpravljali o sestavljanju družbenih planov komun, kar še vedno ne poteka povsem pravilno, ker ne sodelujejo pri sestavljanju zbori volje stanovske in delavske. Socialistične zveze kolektivni itd. Razpravljali so še o problemih v gozdarstvu, kmetijstvu, izobraževanju in delovnem mestu, prometu in uspehih v gradbeništvu itd. Ugotovili so še, da se doleži manjšice preveč izgubljali v nabelehih razpravah in je prav zaradi tega prišlo do napak, neresenih problemov, šušljanja in izkušnja — skratka do nelomečinskih in nekommunističnih pojavov.

Nov okrajni komitej ZKS Novo mesto

- Pirkovič Franc — Novo mesto, Belopavlovčič Niko — Novo mesto, Čičmek Boris — Novo mesto, Zupančič Viktor — Novo mesto, inž. Legan Jože — Novo mesto, Rome Dragica — Novo mesto, Počrnvič Miha — Novo mesto, Kebe Ludvik — Novo mesto, Plavec Jože — Novo mesto, Musar Ema — Novo mesto, Ravbar Milan — Videm-Krško, Črnčič Danica — Semič, Ogrin Roman — Novo mesto, Kočevar Franc — Črnomelj, Dokl Slavko — Novo mesto, Plut Kristina — Novo mesto, Vrvičar Franc — Metlika, Švigelj Minka — Novo mesto, Gosencica Jože — Žužemberk, Beg Franc — Trška gora, Bogovič Jože — Sevnica, Kambič Mirko — Brežice, Šterban Karel — Senovo, Gorenc Silva — Brežice, Avbar Avgust — Novo mesto, Zagorec Ignac — Videm-Krško, Pleterški Tone — Senovo, Thorževski Miho — Novo mesto, Gošnik Miho — Sevnica, Turk Milan — Novo mesto, Sorli Ivan — Črnomelj, Pejček Jože — Senovo, Komotar Edo — Videm-Krško, Gole Anton — Mirna in Sušteršič Zvo-ne — Novo mesto.

Revizijska komisija:

- Šterban Karel — Senovo, Jazbinšek Avgust — Novo mesto, Petrič Martina — Novo mesto, Slak Francka — Novo mesto, Bajc Martin — Brežice, Košir Franc — Črnomelj, Smid Stane — Novo mesto.

Sekretariat OK ZKS:

- Pirkovič Franc, Musar Ema, Belopavlovčič Niko, inž. Legan Jože, Zupančič Viktor, Kebe Ludvik in Čičmek Boris.

Na prvi redni novega OK so člani izvolili za sekretarja OK ZKS Franca Pirkoviča, za organizacijskega sekretarja pa inž. Joze ta Legana.

IZ DELA KOMISIJE ZA ORGANIZACIJSKA IN POLITIČNA VPRAŠANJA

Predvsem politični delavec

Komunisti morajo organizacijske, ideološke in politične naloge nositi skupaj uspešno. Zveza mora opravljati vsaj dve, zveza komunistov pa se mora pri tem nenehno širiti in pridobivati nove člane iz vrst tistih, ki so jim ideje marksizma najboljše. Komunisti je politični delavec razen ideološke izobrazbe potrebuje tudi smisel za praktično reševanje problemov. Delegati so ugotovili, da velik odstotek komunistov ni aktiven, majhen krog pa preobremenjen s številnimi dolžnostmi. Govorili so o delu osnovnih organizacij. Zveze komunistov in komitejev ter o delovanju komunistov na vseh področjih družbenega življenja.

Terenska osnovna organizacija zveze komunistov naj rešuje konkretne probleme uporabljajoč marksistično doktrino. Mnoge so doslej živostne, ker niso združili komunistov iz dovolj zaključnega področja. To vrzel bo do izpolnila poverjenstva, ki bodo osnovne organizacije povezovala in vsajevale njihova stališča, ne smemo pa prezeti odločujoče funkcije pri delovanju osnovnih organizacij.

Osnovne organizacije v podjetjih so delovale najuspešneje, ker so reševale najbolj konkretne probleme, vendar niso bile vedno dovolj odločne pri uveljavljanju misli delavskega samoupravljanja. Vaške organizacije Zveze komunistov so problem zveze. Premalo so odločne, razen, premalo odločno so posegale v socializacijo vasi, v njih je opaziti največjo ozkost pri sprejemanju novih članov. Komunist na vasi — to velja poudariti, ker niso bili komunisti — če ne delujejo v kooperaciji. Vaške organizacije ne odločno sprejemajo mlade kne-

te, ki so brez oklevanja pričeli sodelovati z zadrujo. Za vse organizacije Zveze komunistov je velja merilo: tšina na sestanku je posledica nedelavnosti komunistov!

Aktiv je koristna oblika dela, ki smo jo zelo zanemarili. Ni namine, da je vezan na eno samo organizacijsko enoto. Lahko ga sestavljajo aktivni delavci komunisti in družbeni organizaciji, v svobodi, komunisti odobrniki zborov, prodajalcev, študentov in delavcev, ki niso politično dovolj pripravljeni, da bi lahko kot kmetijski strokovnjaki predano delovali za socializacijo vasi. Zaka, se ne potrudimo vzdrževati temeljne vezi s študentstvom, študentja ni dovolj. Če bomo kabil mladega človeka na seje DS, ga seznanjali z razvojem podjetja in njegovimi perspektivami, se bo laže in hitreje vzvel v kolektiv, ko bo študij končal. Okolni svet v takoj novi obliki delavcev, kakaj se ljudje naveličali. Zakaj ne ustanovljamo klubov, kjer bo po-

lično delo potekalo v prijetnejši vzhujaji, uspeh bo pa razumljivo večji. Posebno vprašanje je kulturno življenje. Še odst. aktivnih delavcev v Svobodah je iz vrst učitelstva, le malo pa je med mladimi delavci. Delavec pa ne more biti le potrošnik kulturnih dobrin, če se bo v Svobodi trudil tudi on, bo njeno delo bolj cenil.

Večerne politične šole so že lani vzgajale vrsto novih, mladih politično razgledanih ljudi. Njihovi programi pa so še vedno preozki in premalo povezani s sedanjostjo, le malo smo naredili za razbremenitev teh, ki večerne politične šole obiskujejo. Vaška, mestna in delavska mladina aktivno deluje v vrstah mladinske organizacije. Na številnih delovnih akcijah je odlično prestopala prezkusilo. Pomagamo ji najti pravih pritorov v našem razvoju sprejemajmo čimveč mladih ljudi v vrste ZK. Zene so v revoluciji pridobile enakopravnost. Če prejetimo odobrnice ljudskih odborov, članice svetov in organov družbenega upravljanja, bomo ugotovili, da jih je bore malo. Ni dovolj, če ima žena pravico do enakopravnosti; ustvarjati mora nove ljudi materialne pogoje (sta novinarska skupnosti in razbremenjati ženo domačih opravil, da se bo lahko v javnem življenju uveljavljala. Telesna kultura je dejavnost splošno družbenega pomena in ne le stvar telesne vzgojne organizacije. Enako ko mestna mladina, potrebuje telesno vzgojo tudi vaška in delavska mladina ter vsak delovni kolektiv. Če se bo nato laže delal, v podjetjih moramo bolj kot doslej iskati primerne prestore za telesno vzgojo in to dejavnost razvijati.

stah ZK prevladuje število slednjih (zlasti v občinah Žužemberk, Novo mesto in Brežice). Najmanj delavcev imajo organiziranih v Zvezi komunistov v občinah Brežice, Sevnica in Žužemberk.

29,6% na 28,4%. Čeprav je vedno več žena, ki se vse bolj udeležujejo v raznih društvi, organizacijah in organih samoupravljanja, tega mnoge osnovne organizacije ne vidi-

jo oz. ne upoštevajo. Delež žena v članstvu ZK v okraju zato nikakor ne ustreza politični dejanski družbeni aktivnosti. (Nadaljevanje sledi)

«Komunisti bi se morali zavedati te resnice: v razvijajočih se podjetjih našega okraja, kjer se organi delavskega samoupravljanja še vedno bore z začetnimi težavami in ker so zavestne sile še razmeroma šibke, je predvsem od vodilnih ljudi v podjetjih odvisno, ali bo šel razvoj novih odnosov v podjetjih in komunah hitreje ali počasneje. Zaradi tega ni dovolj delovne kolektivne poučevati, da se bodo zavedali svojih pravic in dolžnosti. Organizacije ZK bi morale česče razpravljati o delu in postopku vodilnih ljudi ter jih klicati tudi na odgovornost, če so odgovorni za prepočasen razvoj socialističnih družbenih odnosov ali pa ga morda celo zavirajo. Često vodilni ljudje niso čutili resne odgovornosti do Zveze komunistov ali pa so Zvezo komunistov celo podcenjevali...»

(Franc Pirkovič, sekretar OK ZKS, na okrajni konferenci ZKS.)

FOTO KRONIKA

Predsedniki nekaterih občinskih ljudskih odborov in občinskih političnih vodstev na zadnjem srečanju študentov našega okraja na univerzi v Ljubljani. Letna skupščina Kluba študentov novomeškega okraja je bila ena najboljših med tovrstnimi klubi

S praznovanja 10-letnice delavskega samoupravljanja kolektivna tovarna zdravih »KRKA« v novomeškem Domu ljudske prosvete, ki je bila v soboto, 26. novembra

V slovesno okrašen dvorani oddelka za notranje zadeve je 26. novembra priselilo 35 novih uslužbencev ONZ okrajnega ljudskega odbora in pripadnikov LM, ki so letos nastopili odgovorno službo v resorju notranjih zadev. Slovesnosti se je udeležil tudi tajnik OLO Milan Baškovič, načelnik ONZ Boris Čičmek-Bor pa je na kratko opisal pomen dneva republike in razvoj od zasedanja v Jajcu do današnjih dni. Prisrge so se udeležili tudi vsi uslužbenci oddelka za notranje zadeve OLO Novo mesto

Kolektiv tovarne sivalnih strojev MIRNA je pošlil svojo veliko delovno zmago s slavnostno akademijo v domu mirenškega Partizana

Delavski svet podjetja OBRTNIK v Novem mestu na svečani proslavi 15-letnice obstoja podjetja in 10-letnice delavskega samoupravljanja

Nova zmaga »MIRNE«

Kolektiv tovarne šivalnih strojev »MIRNA« na Mirni je pred letošnjim dnevom republike slavil nov, pomemben delovni uspeh: osvojil je prvo vodno glave šivalnega stroja po licenci JAX. V soto, 26. novembra popoldne so si gostje, med katerimi so bili predstavniki okrajnega odbora SZDL, OLO Novo mesto, ObLO Trebnje, gostje iz Mute (kooperanti MIRNE), Krmelja, Trebnja in bližnje okolice, ogledali vse naprave mlade tovarne. Niso se mogli dovolj načuditi, kako skrbno in premišljeno so v sozrazmernih majhnih prostorih postavljene delovni stroji in kako je vodstvu podjetja uspelo v tako kratkem času doseči tako ubran potek proizvodnje. Presenečenje je bilo največje ob skupini pravkar doma izdelanih glav šivalnih strojev, ki so kolektivu »MIRNE« resnično v ponos! Lični šivalni stroji, opremljeni tudi z domačim motorčkom za električni pogon stroja, so pač v resnici najlepše darilo tega mladega, pozhrtvalnega kolektiva domovini!

Kolektiv ima 276 delavcev in uslužbencev, ki so se lani z zgleđno zagrizenostjo lotili težavne in odgovorne naloge: izdelovanja lastne šivalne glave. S potrjenim elaboratom in ustreznimi dovoljenji je podjetje uvozilo stroje, naprave, orodja in drugo dokumentacijo od avstrijske tovarne JAX iz Linza. Nato so se lotili uredjenja potrebnih delovnih prostorov, preuredili so električno napeljava in zgradili nov transformator. Podjetje je sklenilo pogodbe za sodelovanje z litvno v Muti, s Titano, s tovarno koles ROG in z Elektrotehničnim podjetjem v Hrastniku. Kooperanti so začeli izdelovati sestavne dele letos junija, nato pa so stekli prvi poskusi na Mirni. Bilo je precej težav zaradi materiala, orodja, specialnih surovin in pod., a dobra in trdna volja je premagala vse težave.

Zdaj izdeluje »MIRNA« tudi glave šivalnih strojev, s čimer se je uvrstila med pomembne proizvajalce tovarne v državi. Seveda ima še vedno premalo prostorov, še bo gradila stanovanja za svoje ljudi (kolektiv je prispeval del plače nad tarifnim pravilnikom novoustanovljeni domači strojniški zadrugi, da je lahko začela delati), skratka — predvidena je znatna razširitev podjetja.

Ko bo tovarna rekonstruirana, bo izdelovala na leto 20.000 šivalnih strojev, razen tega pa še 10.000 elektromotorčkov MIRNI s stikali za pogon gospodinskih šivalnih strojev. Rekonstrukcija bo razen tega omogočala proizvodnjo šivalnih strojev za orbit in industrijo. Celotna izgradnja naj bi bila gotova do leta 1964.

Pred leti so začeli z oblikovanjem šivalnega stroja, danes izdelujejo v sodelovanju z nekaterimi drugimi domačimi podjetji tudi glave šivalnih strojev na električni pogon (na tleh: zaganjač za električni motorček)

Nedokončano, toda bogato

Vrsta zanimivih in hkrati perečih vprašanih s področja kmetne in njenega gospodarstva na VI. srečanju slovenskih ekonomistov — Urbanizacija: pomembno gospodarsko vprašanje — *votom: »izacija si tudi pri nas že utira prve stopinje in ima veliko bodočnost

Slovenski ekonomisti so 22. in 23. novembra na zboru v Novem mestu v razpravi po številnih res kvalitativnih referatih tokrat le teoretično načeli vrsto vprašanj iz kmetijskega sistema, urbanizacije in avtomatizacije, ki postajajo za našo družbo iz dneva v dan bolj pereča. Čeprav je trajal zbor dva dni, so številne probleme komajda našli, navzlic velikemu številu diskusij. Zaradi časa želimo povzročiti le drobno iz bogastva misli in razprav, načeti na zboru, saj je razumljivo, da ne moremo posevovati vsega, še posebno ne, kar tudi našim ekonomistom v dveh dneh ni uspelo povedati vsega, kar so želeli.

Vsekakor je bila za naše področje najzanimivejša razprava pa tudi referat o razmerju med kmetino in podjetjem. Podjetje je temeljna gospodarska enota združenih proizvajalcev. Samostojno ugotavlja in deli dohodek, saj ga je ustvarilo s svojo organizacijo dela, v svoji proizvodnji in ko je nastopilo na tržišču, ki je najboljše merilo za oceno njegovih gospodarskih sposobnosti. Komunna pa je najnižja organizacijska enota družbene skupnosti in hkrati državne organizacije. Vloga komunne, pravzaprav občine, kot najnižje državne organizacijske enote vse bolj odмира, saj mora država najprej odmeriti v osnovni kolektiv. Zgolj administrativne meje med komunami bodo zato vse bolj izginjale, komunna pa se bo izpremenila v središče, preko katerega bodo proizvajalci, njen glavni sestavni del, na osnovi svojih interesov ustvarjali pogoje, ki jih želijo in so potrebni za njihov razvoj in razvoj vse družbe.

Naše komunne so bile do zdaj neke vrste glavni dirigent pri sestavljanju družbenih načrtov in pri planiranju občine. Morda je to še posebej značilno za naše področje, ki je razmeroma nerazvito. Gospodarski proces vodijo kolektivi, občina v njem ni neposredno udeležena. Seveda prav tako občina ne more biti glavni dirigent planiranja. Ona lahko ustvari le splošne pogoje in ugovarja, za kaj je njeno področje v gospodarskem razvoju najprimernejše. S tem prevzema občina pri planiranju vlogo vseljavca. Nasilic razvoja pa so podjetja; ta prevzemajo investicijska bremena, so tudi odgovorna za gospodarnost in uspeh investicij in gospodarstva nasploh. Občina ne sodeluje v gospodarskem procesu, ker le-ta vodijo kolektivi.

Morda bomo prav pri nas našli največ primerov zgrešenega dirigiranja na področju investicijske izgradnje in številnih rekonstrukcij. Oboje je bilo v največ primerih dirigirano od komunne. Podjetje oziroma kolektiv za to pač nista bila posebno zainteresirana. Občina, čeprav je bila bota, ni mogla investicijske izgradnje na vsem svojem območju dovolj budno zasledovati. Rok investicijskih in gradbenih stroškov so se vzporedno s tem porajali, ker so bili elaborati največkrat izdelani površno, so se pojavljale med gradnjo nove in nove dodatne potrebe.

Občina pa ne izgublja vloge nosilca investicijske politike v celoti. Se vedno bo morala nastopiti kot investitor v primerih, ko le-ta ne bo mogla najti med podjetji. Tu se dotikamo nevarnega dirkanja na področju kmetijskih in družbenih služb. Razvijajo se področja z razvitimi solstvom, zdravstvom, stanovanjskim fondom, rekreacijskimi ustanovami in podobnim se razvijajo hitreje kot nerazvita področja, ki vsega tega nimajo. Trdimo, da v tem grmu tiči zając. Vendar to ni res. Gospodarstvo in družbene službe je druga druga vplivata in sta drug drugemu vzrok in posledica. Točke in križiča tega znanja zato, ker nimamo omega — ne želimo Osnova za razvoj gospodarstva so surovine, delovna sila in tržišče. Občina mora ugotovljati te pogoje, jih razčlenjevati do podrobnosti in na osnovi tega ugotovljati možnosti gospodarskega razvoja na svojem področju ter s tem seznanjati javnost, predvsem pa tista podjetja, za katera so takšne ugotovitve zanimive. Temeljna industrija in številna podjetja v občini bodo postala nato osnova nadaljnjemu razvoju, vzporedno s tem pa se bo reševalo tudi vprašanje družbenih služb sorazmerno z gospodarskim razvojem.

Povrnilo se h komunalnimi službami! Trgovina, turizem in gostinstvo moramo poljvovati kot panoge, ki morajo delovati gospodarno. Če so njih, občina nismo dosegli zadovoljive stopnje v splošnem gospodarskem razvoju. Občina mora biti sposobna zagotoviti kot dojenčka in jih razvijati z različni posebnimi ugodnostmi. Rešitev iščimo drugod, raje ustanovljamo medobčinska podjetja naštetih strok in jih izpreminjamo v gospodarske panoge! Zakaj potrebujemo najraje in največ kupujejo v veleobalgonah? Zato, ker je blago tam cenejše in ker jim nudijo veliko izbire. Zakaj je blago cenejše? Zato, ker velika trgovska podjetja kupujejo blago neposredno od proizvajalcev in ker poslujejo z manjšimi stroški. Morda je videti, da je takšna rešitev mogoča samo v trgovini. V gostinstvu lahko uresničimo pravto z velikimi gostinskimi obrati, ki bodo mehanizirani in bodo imeli mrežo poslovalnic, razprednih po velikem območju. V takih gostinskih obratih bo potrošnik lahko dobil tipizirano hrano, bodisi v obliki samopostrežbe bodisi v obliki klasične gostinske streeže, lahko se bo odločil za gostinjski obnav, ki mu najbolj ugaša, in bo vnaprej vedel, koliko bo plačal. Vsega tega pa v našem gostinstvu pogrešamo.

Ne smemo pozabiti na prave komunale službe. Tu mislimo na vodovod, elektriko, plin, lokalni in mestni avtobusni promet. Zakaj bi bila za našete službe odgovorna samo občina? Zakaj bi jih ona dotirala iz svojega proračuna in lokalna vrsto kompliciranih rešitev? Našete naprave so potrebne, brez njih občani ne morejo živeti. Zato naj vsakdo plača polno vrednost proizvoda ali usluge, ki je za njega potrebna, in s subvencije, ki jim daje potrošnik. Potrošniku naj da to subvencijo njegova gospodarska organizacija, saj bo sele nato pričela razmišljati o velikih skrbih, ki jih je doslej z vodovodom, elektriko, plinom in lokalnim avtobusnim prometom imela občina. Občina torej ni več ustanovitelj raznih komunalih podjetij, ampak v interesu družbe takšna podjetja le oskrbi, o njihovem obstoju, gospodarskem računu in potrebah pa naj nato razpravlja vsa družba.

Novoletna nagrada »KOVINARJEVI« načrti v Črnomelju

Zvezni izvršni svet je sklenil, da bodo dobili uslužbenci in delavci, ki so bili 2. decembra v delovnem razmerju v zveznih in državnih organih ter organizacijah in samostojnih ustanovah, za katere veljajo odredbe zakona o javnih uslužbencih, meseca decembra noveletno nagrado v višini polne mesečne neto plače.

Izvršni sveti ljudskih republik, avtonomnih enot in občinski odbori lahko sklenejo, da je treba noveletno nagrado izplačati uslužbencem in delavcem njihovih organov in ustanov ter uslužbencem in delavcem organizacij samostojnih ustanov, za katere veljajo odredbe zakona o javnih uslužbencih.

Črnomelj si v zadnjih letih močno razvija industrijo. Tudi podjetje Kovinar si je postavilo precej težko nalogo: razviti na široko kovinsko stroko v črnomeljski občini. Surovine imajo zagotovljene, saj so tovarno Belt sklenili nekašno pogodbeno sodelovanje. V sklopu komunale uprave že delajo razne usluge na strojih. Glavno vprašanje, ki ga mislijo v prihodnje uresničiti, je specializacija pri predelavi kovin za kemično industrijo. Ker bo to zahtevalo veliko številu kvalificiranih delavcev, bodo že v kratkem v podjetju organizirali tečaj za polkvalificirane delavce.

V Vidmu-Krškem kmetijski kombinatu?

Nagel kmetijski razvoj vsiljuje malim kmetijskim zadrugam in kmetijskim obratom vse zahtevnejše naloge. Le-te pa spričo trenutnega gospodarskega stanja nimajo vedno ugodne perspektive. Postavljajo se namreč vedno večje zahteve tako glede rentabilnosti kakor začanja sredstev za proizvodnjo. Malim kmetijskim zadrugam ali obratom je težko nabaviti mehanizacijo, saj ne ustvarjajo toliko lastnih dohodkov. Tudi strokovni kader ni polno zaposlen. Posledica tega je, da zadruga poslujejo s poslovno izgubo ali pa le životarijo.

Kmetijske zadruge v občini Vidmu-Krško ne izkazujejo ugodne razvojne bilance. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo občine je o tem problemu razpravljal na seji, obravnavan pa je bil tudi na seji Zbora proizvajalcev.

V občini Vidmu-Krško obstajajo naslednje zadruge: Kmetijska zadruga Vidmu-Krško levi in desni breg, Rakka in Kmetijsko podjetje Matija Gubec v Leskovcu. Z združitvijo omenjenih zadrug in posestva bi nastala močna kmetijska zadruga. Ta zadruga bi zajela območje 8.990 ha pridelovalne zemlje in bi razpolagala z 290 ha zemljišč, ki so družbena lastnina. Zadruga s tako površino bi lahko nastopala s potrebnimi investicijskimi programi pri najetju kreditov za nadaljnji razvoj in graditev objektov. Združitve bi tudi ugodno vplivala na boljše in sodobno organizacijo dela, na kvaliteto kadra in delitev dela. Z organizacijo takšne zadruga bi bili postavljeni močni temelji bodočemu kmetijskemu kombinatu. Ta kombinat bi že v prvi stopnji ustvaril letni promet v višini 400 milijonov dinarjev v kratkem obdobju bi se promet dvignil na preko pol milijarde.

Kmetijski kombinati bi bili skupnosti koristni in zato jim je obstoj že vnaprej zagotovljen. Vodstva kmetijskih zadrug Vidmu-Krško levi in desni breg ter Rakke so se že odločila za združitve, odločiti pa se mora še delavski svet Kmetijskega podjetja Matija Gubec v Leskovcu.

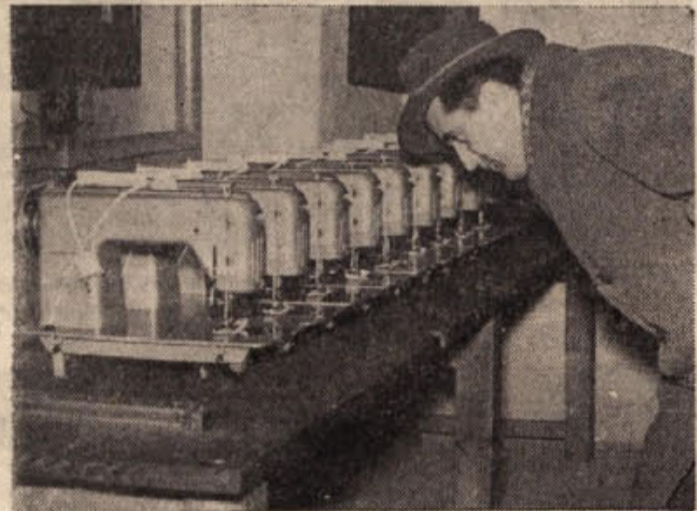
Tudi gasilci so praznovali

Državni praznik 29. novembra so lepo proslavili tudi novomeški gasilci. V soboto, dne 26. novembra, so se zbrali člani društva in njihovi svojci v veliki sobi gostišča na Lokih. Predsednik društva tov. Ivan Pezdir je navzočim orisal pomen praznika, nato pa so člani in članice nastopili z nekaterimi recitacijami. Prirreditvi je sledila prisrčna prosta zabava.

do hlev za lastno živinorejsko proizvodnjo, potrebna skladišča, uredili pašnike na Podstevnicah, meliorirali 50 ha stelnikov, povečali svoje obdelovalne površine na 100 ha, nakupili potrebne kmetijske stroje in zgradili tudi nekaj stanovanj.

G. D.

V Partizanovi dvorani se je popoldne ob 15. uri začela lepo pripravljena proslava, katere se je udeležil celoten kolektiv. Slavje je začel sekretar podjetja Darko Krištof, za njim pa je govoril predsednik DS inž. Franc Kodrič. Opisal je dosedanje rast »MIRNE« od pozne jeseni 1954 dalje; pred poslušalci so znova oživeli časi, ko je kolektiv takorekó skoraj brez spherne pomoči skupnosti uredil nedostrajni zadrugi dom na Mirni, se nato spojil z mizarstvom »Topol« ter začel ustanovljati prve poslovalnice za prodajo in popraviljanje šivalnih strojev po državi. Danes ima tovarna »MIRNA« strojno - kovinski obrat, mizarški obrat in obrat za izdelavo elektromotorjev s stikalom za pogon gospodinskih šivalnih strojev. Medtem ko je leta 1956 kolektiv MIRNE ustvaril 56 milijonov din brutto proizvodnje, je dosegel lani 424 milijonov in sega letos že nad pol milijarde.

Predsednik okrajnega odbora SZDL tovariš Viktor Zupančič si ogleduje prvo skupino doma izdelanih glav za šivalne stroje mamke MIRNA

»KRKA«: jamstvo za bodoče uspehe je ves naš kolektiv

(Nadaljevanje s 1. stran)

vin. Izdelan je postopek sinteziranja renogenskih jod-kontrastnih sredstev, ki se bo še uspešneje nadaljeval v novi stavbi kemijske sintere v Ločni. Podjetje si je razen tega postavilo bogat perspektivni plan, ki obeta razvoj v tehle smereh:

v smer kemijske sinteze, ekstrakcije zdravilnih zelišč in fermentacije antibiotikov in vitaminov. Lasten raziskovalni laboratorij nove proizvodnje jamčita, da bo mladi kolektiv tudi vnaprej kos zahtevnim nalogam, ki si jih je postavil in s katerimi bistveno prispeva v domači proizvodnji zdravil. Pomen proizvodnje daleč presega okrajne meje, saj sta danes ime KRKE iz njena tovarniška značka doma že na celotnem jugoslovanskem trgu, kjer uživata zaslužne sloves.

vodov tudi stalno preseganje proizvodnih planov. Kolektiv ima obrat družbene prehrane, počitniški dom, gradi še več stanovanj ter skrbi za samske sobe svojim delavcem in uslužbencem. Delavski svet si res nenehno prizadeva za ureditev socialnega stanja zaposlenih, kakor tudi za izobraževanje kadrov na delovnih mestih. Gostom in članom kolektiva

Uspehi in načrti KZ v Dol. Toplicah

Združniki KZ Dolenjske Toplice so na letošnjem občnem zboru ugotovili razveseljiv napredek svoje zadruga, ki je v precejšnji meri posledica tega, da je letos oddala res vse nekmetijske dejavnosti in se posvetila predvsem kmetijski proizvodnji. V zadrugi dela zdaj 24 delavcev in uslužbencev, ki so zaposleni v upravi, na strojnem odseku, odkupnem odseku, na žagi, na zadrugi ekonomiji in v trgovini z reprodukcijskim blagom. Upravni odbor in zadrugi svet sta se redno in dokaj pogosto sestajala. Po družbenem načrtu mora zadruga ostvariti letos 103 milijone brutto proizvoda, 82 milijonov

so v dvorani razdelili tudi prvo številko tovarniškega glasila, ki je izšla v počastitev 10-letno delavskih svetov in zelo nazorno prikazuje rast podjetja kakor tudi načrte in naloge, ki so pred KRKO.

Z uspeho proslavo je kolektiv počastil letošnji dan republike, o njegovih uspehih in načrtih pa bomo kaj več pisali v kratkem.

Kmetovalci, ki so upoštevali vsa strokovna navodila, so popravili lepe pridelke. Tudi na vzgojo kadrov v zadrugi niso pozabili. Stipendiarjo dva kmetijska tehnika in enega strojnega mehanika. Na občnem zboru so se pogovorili tudi o bodočem razvoju in sklenili, da bo zadruga pri 5-letnem perspektivnem načrtu sodelovala takole: zgradili bo-

Ali res ni dobre volje?

V soboto, 24. novembra, je bila v Novem mestu seja Sveta za notranje zadeve pri OLO Novo mesto. Dnevni red je bil kratak, obsegal je le dve točki: analizo dela občinskih organov za notranje zadeve in odkot o javnem redu in miru OLO Novo mesto. O seji poročamo obširneje, ker služba notranjih zadev počasi prehaja na občine, točneje povedano: tako bi moralo biti in to skušajo doseči na oddelku za notranje zadeve OLO Novo mesto že tri leta. Videti je, da občine tega ne žele, celo več, občine velikega pomena službe notranjih zadev in predvsem velike odgovornosti, ki jo prevzemajo, ne pompujejo dovolj resno. To smo razbrali iz razprave, to bo lahko hkrati z nami ugotovil vsakdo, ki bo prebral naslednje vrstice.

vitev referatov v okviru tajništve občin. Po predlagani sistematizaciji bi bilo na vseh odsekih in referatih zaposlenih 23 uslužbencev in 44 matičarjev.

Občine predloga sveta niso upoštevale, ampak so predlagale sistematizacijo, ki zajema vsega 16 uslužbencev in 12 matičarjev na vseh občinah. Matičarje, ki delajo na krajevnih uradih, so prišli kar med uslužbence le-teh. Občina Sevnica je matično službo celo oddvojila od odseka za notranje zadeve in ustanovila poseben referat matične službe. Nobena občina ni sistematizirala pri odseku ali referatu notranjih zadev administrativne moči. Tudi kvalifikacijski sestav delovnih mest službe notranjih zadev po sistematizaciji, ki so jo predlagale občine, ni najboljši. Za sefe odsekov je predvidena v večini primerov kvalifikacija kar počez, od nižje pa do najvišje. V tem tiči doberšen del odgovora, zakaj je od 16 sistematiziranih delovnih mest v odsekih in referatih notranjih zadev pri občinah zaselenih le devet. Tu velja poudariti še nekaj: za delo na področju notranjih zadev pri občini mora imeti uslužbenec primerne politične in moralne vrednote. Preden ga občina namesti, mora dobiti soglasje oddelka no-

tranjih zadev pri okraju ali Sekretariata za notranje zadeve v Ljubljani. Enako pravilo velja za matičarje. Občine tega niso dovolj resno upoštevale. Neodgovornost do službe notranjih zadev jasno izpričuje dejstvo, da po treh letih še vedno opravljajo službo notranjih zadev začasno določeni uslužbenci v občinah Novo mesto, Črnomelj, Brežice, Sevnica in Senovo.

Če samo bežno preletimo naloge službe notranjih zadev in občine in mimogrede ugotovimo, kako so jih opravljale, ne bomo dobili posebno bleščeče slike. Odseki in referati notranjih zadev bi morali opravljati požarnovarnostne preglede v naseljih, delavnicah in tovarnah, skrbeti bi morali za civilno zaščito, kontrolirati delo prostovoljnih gasilskih društev in njihovo finančno poslovanje, kontrolirati delo matičnih uradov, izdajati dovoljenja za pridrevite, izdajati osebne izkaznice, opravljati prijavno-odjavno službo, izdajati dovoljenja za pobiranje prostovoljnih prispevkov, izstavljanje prometna dovoljenja in dovoljenja za prevoz ljudi s tovornimi vozili. Sodelovati bi morali s sveti za splošne in notranje zadeve pri občinah, s postajami LM in s komisijami za pomoč odpuščenim osebam ter biti nenehno tesno povezani z organi oddelka za notranje zadeve pri OLO, ker bi jim vedno z veseljem pomagali.

Našteli smo naloge službe notranjih zadev pri občinah, zato bomo zlahka ugotovili, kaj in koliko je narejenega. V prvem polletju letos je bilo v vsem okraju le 52 vasi in 52 podjetij pregledani glode po-

zarne varnosti. Pregledi orodja in poslovanja prostovoljnih gasilskih društev so bili le v nekaterih občinah. Člani sveta so predlagali, naj bi uvedli pri prostovoljnih gasilskih društvih kontrolne knjižice, kamor bi vpisovali vse preglede in ugotovljene pomanjkljivosti, da bi bila pri naslednjem pregledu kontrola mnogo lažja. Finančno poslovanje prostovoljnih gasilskih društev ni najboljše, saj si ponekod blagajniki izposojajo društveni denar, knjižico obresti, gotovino pa imajo spravljeno kar doma in podobno. Za civilno zaščito je bilo v vsem okraju le 18 predavanj.

V nobenem matičnem ura ni bila opravljena kontrola dela. Poročne sobe so v večini primerov neprimerne, kar gotovo ne prispeva k slovesnosti čnega obreda. Poglavlje zase so osebne izkaznice. Izdajajo jih matični uradi, po zakonitih predpisih pa smeta osebno izkaznico podpisati le občinski predsednik ali tajnik. Ugotovljeno je, da jih podpisujejo katerikoli uslužbenci. V začasni prijavno-odjavni službi še vedno vodijo državljane, ki so se začasno prijavili leta 1958 in se nato niso odjavili. Kadar izdajajo občine dovoljenja za pridrevite, ne določijo, kdo je odgovoren za javni red in mir na teh prireditvah. V mnogih primerih izdajajo dovoljenja za pridrevite celo referenti za solstvo. V prvem polletju je bilo izdanih 15 dovoljenj za pobiranje prostovoljnih prispevkov, 4 prošnje pa so bile zavrnjene. V občinah Novo mesto in Žužemberk so takšna dovoljenja izdali celo zasebnikom. Ničče ne določa, do kakšnega

Tovarna gumijevih izdelkov

Sava KLANJ

Telefon 20-71, 20-72
Brzjavili: Guma Kranj

AVTOPLAŠCI — PLAŠCI
ZA KOLESA — TEHNIČNI
IZDELKI — JERMENI
— KLINASTI JERMENI
— TRANSPORTNI TRAKOVI — PREVLEKE VALJEV — PREVLEKE KOLES — PODPLATI — PODPETNIKI — PODPLATNE PLOŠČE — BLAGO ZA DEŽNE PLASČE — LEPILA

zneska se smejo prostovoljni prispevki porabiti, nihče ne ugotavlja, če se prispevki res uporabljajo za to, za kar so jih nabirali. Ničče tudi ne izdaja prepovedi za žeganja in veselice, kjer je največ pretepoz. Za občinske ceste lahko občine izdajo dopolnilne cestnoprometne predpise, vendar se to v našem okraju še ni primerilo. Odseki in referati notranjih zadev so pri izdajanju prometnih dovoljenj in dovoljenj za prevoz potnikov s kamioni preveč širokogrudni, posledice pa so lahko strašne. Takse so določene z zakonitimi predpisi, kljub temu pa jih vsaka občina pobira po svoje.

Najbrž bo na občinah slišati mnogo izgovorov, da ni sredstev, da ni primernih ljudi in podobno. Zakaj bi sami sebi metali pesek v oči? Kdo bo prevzel delovno mesto v resorzu notranjih zadev pri občini, če je tam razvrščen kot nižji uslužbenec? Ali niso prav občine mogoče matičarje, ki jih je notranja uprava izšolala s skrbjo in z velikimi stroški, »prekrstile« v šefe krajevnih uradov in jih uporabljajo tudi za razna druga dela na občini? Izgovori torej ne držijo. Oddelek za notranje zadeve pri OLO je pripravil še vedno skrbeti za strokovno izobrazbo resornih uslužbencev, ne more pa prirediti fečaja zanje, dokler jih je v vsem okraju le 9. To bi stalo preveč. Če imamo oblast, mora nekdo odgovarjati za notranjo varnost.

Zato smo se, ko je bila končana seja sveta za notranje zadeve pri OLO, pač upravičeno vprašali: »Mar res ni tisti trojece dobre volje pri občinah?«

Svobode in prosvetna društva v našem družbenem življenju

Poročali smo že, da je varis Jože Bogovič najljubši skupščini Svobod in prosvetnih društev našega okraja v Dolenjskih Toplicah govoril o vlogi in mestu Svobod in prosvetnih društev v našem družbenem življenju. Objavljamo glavne misli iz zanimivega referata, ki je zelo kritično osvetlil številne probleme s področja kulturno-prosvetnega dela v okraju.

Kaj in kako dela 95 Svobod in prosvetnih društev v okraju? Kako razvijajo in utrjujejo kulturno in prosvetno dejavnost, tako zelo potrebno (in tako zelo pomembno) za vse naše delovne ljudi?

Na to osnovno vprašanje odgovarja tovariš Bogovič najprej: po zadnjih podatkih je v društvih 6008 oseb različnih poklicev in različne starosti. Razen teh je v članjenih v društvih še 422 pionirjev, tako da znaša skupno število vseh članov društev 6430 — kar predstavlja približno 3 odstotke vsega prebivalstva v okraju (ali: vsak 27 prebivalec je član prosv. društva). Po občinah je podoba takale:

Vinjeta iz Kraljeve Otroške biblije

Brežice: v 13 društvih 771 članov (ali 59 članov povprečno v enem društvu); Črnomelj: 22 društev s 1074 člani (povprečje: 49); Metlika: 6 društev s 380 člani (63); Novo mesto: 22 društev s 1389 člani (63); Senovo: 4 društva s 360 člani (90 članov); Sevnica: 10 dru-

število prosvetnih društev v okraju povečalo za 9 oz. za 1558 članov (24 odst. skupnega števila). Deset Svobod v okraju vključuje 1572 članov ali povprečno po 152 oseb na eno društvo, medtem pa ima kar 85 prosvetnih društev le 4436 članov ali komaj po 52 članov na eno društvo. V občini Senovo je n. pr. v Svobodah povprečno 146 članov, v društvih pa le po 32; v sevniki občini je v Svobodah povprečno 207 članov, v društvih komaj 38 in pod. Se bolj značilno za nesorazmerja v številu članov je stanje v občini Videm-Krško: Svoboda na Vidmu ima 373 članov, v 7 prosv. društvih v občini pa je komaj 378 članov.

NUJNA POTREBA: RAZŠIRITEV ČLANSKIH VRST!
Čeprav imajo prosvetna društva marsikje težje pogoje za delo in obstoj kot Svobode, je pred prvimi kot drugimi nujna zahteva: razširiti dejavnost, vzbuditi med širokim krogom prebivalstva zanimanje za delo društev! Da se društva marsikje niso okrepila, bo treba iskati vzroke tudi v dejstvu, da vodstva niso izkoristila novih prijemov, takih oblik dela s sodobno vsebino, ki

je po podatkih najmočnejših društev privlačna povsod tudi za kmečkega človeka. Seveda bi bilo napačno ocenjevati društvo samo po številu članov (med njimi je lahko precej pasivnih, nedelavnih in zgolj 'podpornih' članov, ki se prav malo, če ne celo nič ne razlikujejo od nečlanov). Da pa so naša društva močna, je pomembno tudi zato, ker je odnosa organizirane vsebine do programskega dela mnogo boljše, saj vsi ti člani kulturnih dobrin ne sprejemajo pasivno, temveč se v veliki meri tudi aktivno izživljajo na raznih področjih društvene dejavnosti.

Točna je zato ugotovitev: manjših oz. malih društev ne omejujejo teritorialne ovire (ni premalo ljudi!); ovira jih predvsem skopa vsebina dela, saj se z 20 člani res ne da mnogo narediti. Problem je važen zaradi izhoda v širokem sodelovanju z množico, kar bo spet to, ker bo prenekatere društvo vplivalo na pestrejšo, aktualnejše oblike dela. Medtem ko ima v okraju 19 Svobod in prosvetnih društev nad 100 članov, imamo tudi najmanjši društvi: PD Hmeljnik (občina Novo mesto) z 11 člani in PD Stara Lipa (občina Črnomelj) s 14 člani.

Ze na zadnjem plenumu Svobod in PD v okraju je bila med drugim podčrtana tudi misel, da vprašanja članstva ni mogoče reševati s formalnim vpisovanjem, temveč predvsem s prilagoditvijo dejavnosti: društva naj delajo tako, da bodo ljudje želeli biti člani Svobod in PD! Mnoga vodstva

vse premalo mislijo na aktivne članove v svojih vrstah. Razpoudarjamo disciplino in točnost, na vajah in sestankih se le resno pogovarjamo in delamo. Mnogi ljudje prihajajo dela v tovarnah ali s polja spet k delu v društvu. Malo kdaj, vse prerediti, pa da mo tem našim poštvovalnim nesebičnim članom kakšno skromno priznanje. Kako redki so družabni večeri, izleti, nepriljena srečanja v skromni zabavi in oddihu! Kako malo je vse to v primerjavi z vsemi mogočimi honorarji in včasih prav nerazumljivim zapravljanjem denarja! Mar se ne zgodi, da v dobro igro ali pevski nastop vložijo tak kolektiv kar po več tisoč ur prostovoljnega, trdega, napornega dela — pa ne najdemo po predstavi zanj niti ene same uboge pohvalne besede? Ne, to ni tako redko — to je že kar običaj, češ: 'aha, spet bodo — ali pa: so — igrali'...

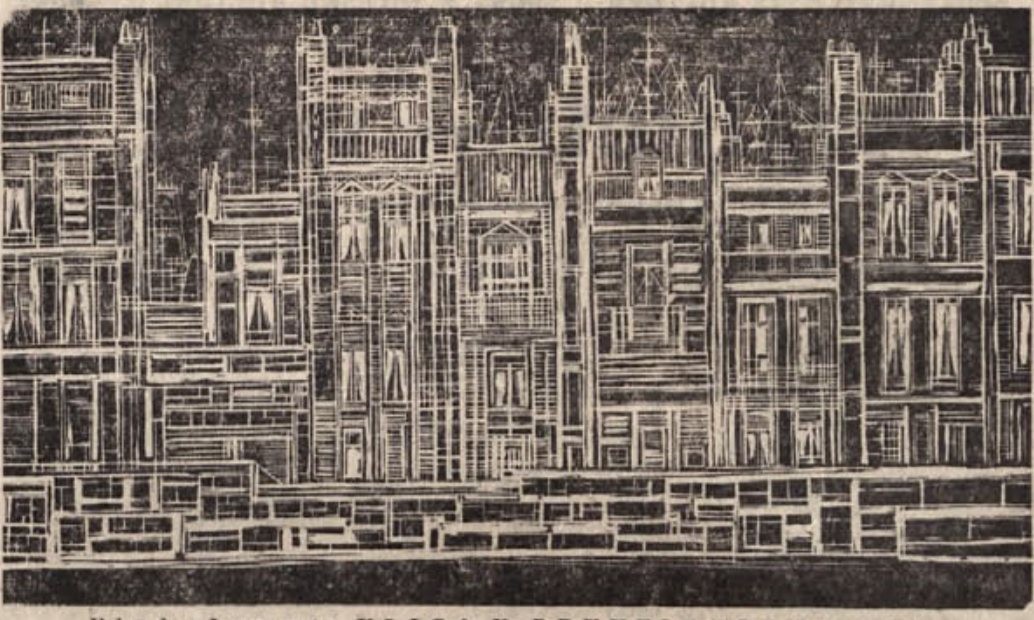
Ne tako, vse drugače je treba gledati na delo naših amaterjev! Nihče izmed amaterjev ne zahteva, da bi mu plačevali usluge oz. delo, v katerem se sam izživlja. Res, amaterji sami često poudarjajo: ne potrebujemo slavošpevov, toda delo je treba organizirati tako, da tega ne bo nihče občutil kot golo dolžnost in breme, temveč da bo hkrati z zavestnim izvrševanjem nalog deležen tudi razvedrila, nam vsem tako zelo potrebne sprostitve po poklicnem delu! Le ob takih pogojih lahko pričakujemo, da bodo prišli v naše vrste novi, mladi ljudje.

(Nadaljevanje sledi)

V Novem mestu so ustanovili podružnico Slavističnega društva

V soboto, 19. novembra, je bil v zbornici novomeške gimnazije ustanovni občni zbor podružnice Slavističnega društva. Udeležili se ga je tudi odposlanec osrednjega odbora iz Ljubljane prof. Janez Logar. Ljubljanski delegat je v uvodnem nagovoru poudaril, da pripada materinemu jeziku tudi v reformirani šoli odlično mesto, saj hkrati izobražuje in bolj kot kak drug pred-

met oblikuje mlado osebnost. Razložil je sklep letošnjega slavističnega kongresa v Piranu, da naj Slavistično društvo razširi svojo dejavnost ne samo na poklicne slaviste, ampak na vse, ki poučujejo v šolah slovenski jezik, in tudi tiste, ki sicer niso šolniki, pa resnično ljubijo naš jezik in jim je mar njegov razvoj. Novomeška podružnica naj bi povezovala članstvo vsega

Vlado Lamut: ULICA V BRUXELLESU (lesorez, 1960)

ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE NA PROSLAVI V VIDMU-KRŠKEM

Občinski odbor SZDL je pri proslavi praznika republike pritegnil k sodelovanju orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Sama Hubada in soliste: violinista Dejana Bravničarja, prvaka ljubljanske opere Mira Brajnika ter operno pevko Nado Vidmarjevo. Slavnostni govor je imel predsednik občine Stane Nuncič.

Gledalce in jih popolnoma doživljali. Opazoval sem občinstvo, kako je ob vsaki točki sporeda uživalo omamljivo glasbo. Umetniki so bili delični velikega aplavza. Priznanje moramo, da še nihče v Vidmu-Krškem ni bil deležen tolikšnega priznanja. Mladinke v narodnih nošah so jim podarile cvetje. To je bilo zares edinstveno

dozivetje, ki se nam je globoko vtisnilo v srce in nam bo še dolgo ostalo v prijetnem spominu. Naj umetnikom iz Ljubljane to pot v imenu občinstva izrečem globoko in iskreno zahvalo! Zelimo si jih še videti in slišati v naši sredini. Priznaje tudi Občinskemu odboru SZDL, ki nam je pripravil veliko in prijetno presenečenje! Drago Kastelic

dan sodelovali kar na dveh proslavah. Dvorana »Svobode« je bila obkraj prazen napolnjena. S kvalitetnim izvajanjem so nastopajoči navdušili

Cim bolj je narod dozorel, cim krepkeje utriplje njegova dejavnost, tem bolj je potreben knjige. Sodobni ustroj je tako zamotan, naloge današnjega državljana so tako mnogovrstne, da jim tisti, ki si ne išče sveta v knjigah, nikakor ne more biti kos. Nekoč je kmečki hiši malone zadostovala pratika; dandanes v sleherni kmet, da mora imeti poleg sklednice in polje za razno spravo tudi knjižno polico, ki jo je treba izpopolnjevati z novostmi, ako noče zaostati za sosedi, ako hoče dohitevati naglo dobo. OTON ŽUPANČIČ

Zahvala Celjanom

Prve dni decembra je gostovalo v Črnomlju Slovensko ljudsko gledališče iz Celja. Z zares umetniško silo je zaigralo pretresljivo Sylvanusovo dramo Korczak in otroci ter zelo nedeljivo priznanje vseh gledalcev. Hvaležni smo Celjanom za obisk in za njihovo umetnost. Vemo, da jih je naporno gostovanje po našem okraju precej utrudilo, pa so se vendarle potrudili in zaigrali tako močno, da je v vseh srcih hkrati zavpilo: Nikoli več fašizma! — S takimi gostovanji naj bi okrajni svet za kulturo še pomagal našim odrom; gostovanje celjskega gledališča je bilo veliko doživetje.

Prejšnji teden so gostovali v mestu tudi »Zadovoljni Kranjci« in poskrbeli za zdravo zabavo. J. K.

Literarno-glasbeni večer v Novem mestu

Dne 17. novembra 1960 je bil v Novem mestu literarno-glasbeni večer, ki so ga priredili celjski jeseniški in novomeški srednješolski. Prosejnjemu številu poslušalcev so se s svojimi deli predstavili nekateri mladi pesniki in pisatelji, ki jih poznamo iz mladinske revije Mlada pota in iz drugih boljših listov. Večer ni bil posebej na vsi strani, čeprav so se nanj dolgo pripravljali. Vseeno lahko ugotovimo, da pomeni tako srečanje iz treh oddaljenih slovenskih mest korak k zblizjevanju in medsebojnemu spoznavanju mladine. Posebej navdušili ni nihče, če izvzamemo izvajalce glasbenih točk. Nekateri nastopajoči so brali tudi že objavljena dela, zato se je zanimanje za samo stvaritev razvodenelo in je poslušalec bolj pritegnil avtor. Se najbolj so ostale v spominu nekatere pesmi mladega celjskega pesnika V. Korzarja, ki so poznamo po pesmih iz zbirke »Dva«, ki sta jo v ciklistiku izdala skupaj z E. Fricem. Kljub avtorjevi mladosti so bili njegovi

verzi najboljši. Njegov sopotnik E. Fric je bil kvaliteten sloer šibkejši, je pa postal precej priznanja z recitacijo. Med jeseniški predstavnik je bil najboljši V. Brun, vendar njegove pesmi niso dodelane. Od prozaitov bi omenili A. Auerspergerjevo, katere sestavek je govoril v stiku s predmestnim življenjem. Ostali niso kdove kaj pokazali. Lahko bi pripomnili, da uprizaritev ni bila dovolj pripravljena. Tudi zvok se je izgubljal v prazno in poslušalci za delo so največkrat besede ugrabili. To je bila ena osnovnih pomanjkljivosti, da večer ni bolje uspel. Tudi napovedovalka je mornjala bolj zase kot za dvorano.

Tistim, ki literarni del ni ugajal, so ustvarili malo razpoloženja glasbeni predstavnik je bil najboljši V. Brun, vendar njegove pesmi niso dodelane. Opazili smo, da se tudi novomeška mladina kdaj pa kdaj predrami in pride na prireditev. To je vredno pohvale. Upamo, da bo podobne prireditve še obiskovala. I. Z.

TRIPČE DE UTOLČE na senovškem odru

V ponedeljek, 28. novembra, so igralci senovške »Svobode« pred polno dvorano odlično zaigrali Držičevo komedijo »Tripče de Utolče«. Ljudje iz senovške kotline radi gledajo kvalitetne izvedbe, zato je ta krstna predstava na Senovcu bila zelo obiskana in je požela veliko odobravanja. Kdo bi si mislil, da je v teh vavcih, mladih rudarjih in kovinarjih skrilih toliko talentov in da imajo toliko vztrajnosti in volje! Zasluga za dobro izvedbo komedije je v igralcih in režiserki tov. Gučekovi iz Senovega, ki je ves svoj prosti čas in trud vložila v to zahtevno delo. Tov. Guč-

kova je gospodinja, a poleg tega še najde toliko časa, da senovskim rudarjem in gospodinjam pripravi dobro igro. Glavno in najtežjo vlogo je imel znani igralec mladji kovinar Albert Urek iz Senovega. V vlogi se je življal in lepo prikazal osebo, katero igra. Sicer pa so bili tudi drugi igralci prav posrečeno izbrani, tako da lahko rečemo: senovška dolina ima med rudarji in kovinarji obilo talentov, katerih ne bi bilo treba prezreti. Senovskim igralcem želimo še obilo uspehov in se jim za hvalvajevo za odlično izvedbo! Ana Zagar

Knjiga je nevarna prenašalka nalezljivih idej; resnica se blešči iz nje, iz nje ječi obup zatiranih, drami zavednost in kliče na odpor in upor. Knjiga zapeljuje duše v svoje misli, v junastvo in požrtvovalnost, da se ljudem življenje samo ob sebi brez nekih notranjih dobrin ne zdi življenje vredno. OTON ŽUPANČIČ

Skromen začetek - veliki načrti

Obisk v prvem podeželskem klubu v Šentjanžu na Dolenjskem

Pravzaprav je bil že sam začetek tega obiska tak, da je stopnjeval zanimanje. Prišli smo ob šestih zvečer, nič kaj prijazno ni bilo tega mrzlega večera. Iskali smo predsednika prosvetnega društva, nato tajnika, nato gospodarja zaradi ključa in končno še knjižničarko, da bi prevzela knjige iz občinske knjižnice. Kaj tudi ne, saj ta čas v Šentjanžu še ne pomeni odmora; poskrbeti je še za celo vrsto večernih opravil, šele nato je na vrsti razvedrilo in izobraževanje.

Da, in okoli tega se je prav zaprav začelo. Skromno, a pogumno so zastavili to hvaležno obliko kulturno-prosvetne ga izobraževanja. Uspelo je, saj se večer za večerom zbirajo sedaj v prosvetnem domu šahisti, igralci, mladina, sta rejši ljudje in včasih tudi otroci, delavci in kmetje, ženi- ce in dekleta ter mamice, ki poskrbijo za večerjo, otroke in se potem usedejo po napornem dnevu pred televizor in imajo ves svet pred seboj — silki in besedi.

20 so jih dobili od prireditelj, 30 jurjev, pa so prispevali ljudje sami, v denarju in materialu. In že je bil tu — televizijski aparat. Dal je osnovo za razgibano delo v klubu.

predsednika požrtvovalnega prosvetnega društva v Šentjanžu je tovarišica Zlata Agrež

Imajo tudi obsežen program. Oglejmo si ga malo, spiacela se! V klubu studirajo vloge za igro. Ko bodo znali malo več, bodo en večer prikazali nekaj prizorov iz naštudiranega dela. Šahisti so velikokrat skupaj. Na mizi se najdejo vedno najnovejši časopisi, tu sta tudi Delavska enotnost in Sodobna pota. Na steno bodo pritrtili umarice za knjige, ki jih bo sedaj baže občinska knjižnica začela redno dostavljati. Televizijski program objavljajo, važnejše oddaje celo z velikim tevilom plakatom. Imelj so že komentirano oddajo (prenos iz SNG iz Ljubljane). Pripravljajo debatne večere o Cankarju, rešurno itd. Največ obiska je ob večerih, ko so priljubljene »daje« Spoznavaj svet in do novino» in podobne. Pripravljajo še komentirane oddaje, v njih ljudje laže razumejo.

Toliko o programu. To seveda še ni vse. Nove oblike se jim bodo same ponuile, ko bodo izpolnili to. Pri televizorju dežurajo trije, pobirajo 20 dinarjev za vstopnino in ljudje radi dajo.

Tudi na dvorano niso pozabili. Potrebna je nege, toda sredstva so prepela. Zato marsikaj kar sami naredijo. Sedaj so podkopali prostor pod odrom, dvignili strop in ga na novo obili. Vse to naredi članstvo večinoma samo. Za klub na imata vsakekor največ zaslug tovariš Milan Agrež, tajnik društva in trgovski pomočnik, pa Peter Rau, gospodar drugače pa cestar. Veliko ur se žrtvovali; ko bo možnost za razširitev, pa bodo spet zgrabili za delo.

čajnik društva tov. Milan Agrež

Seveda ni steklo kar samo po sebi vse, kar danes že deluje. Prva »reklamna« oddaja po televiziji je bila celo prav nenasrečena. Zbralo se je ljudje, da je bila dvorana kar polna. Predstava je bila brez vstopnine, oddajali pa so »Spoznavaj svet in domovino«. Eno uro so čakali na napovedane začetek, pa se je le od časa do časa prikazala na ekranu napovedovalka, vmes pa so poslušali glasbo. Ljudje so si mislili: No, spet so se lotili nečesa, česar ne zmorejo. Opravičilo RTV Ljubljane, da zaradi okvar na oddajniku ne morejo oddajati, jih najbrž ni zadovoljilo. Tudi Stirnova mamca so godli v brado in si mislili: »Kuro sem dala za to reč, sedaj pa takle spored- livo« pojasnila, da je to še vedno poskusni program, nastbrž niso dosti zalegla. Toda ljudje so prišli še drugič in

ekran. Ljudje gledajo, poslušajo. Tako bo tja do desete ure zvečer, ko se bodo razšli na svoje domove. Tovarišica Zlata pravi, da jih bo do pol devete 50 ali 60. Posebne oddaje za mladino, za žene, za kmetce — skratka, za vsakogar nekaj.

Zakaj toliko besed o vsem tem? Ali res TV sprejemnik pomeni vse? Ne, še zdaleč nel to je samo pogoj, da se ljudje začno zbirati ob jesenskih in zimskih večerih, da ne posedajo brez dela doma, da se imajo kaj smiti in gledati nekaj, česar doma nimajo. Družabnost se razvija, obzorje širi, delovni človek se lahko usede in izobražuje. Toliko pomembnejše pa je vse to, ker se dogaja na vasi, ki nimajo gledaliških predstav, opere in drugih kulturnih ustanov. Važno je tudi, da vidimo, kako se lahko prične s skromnimi prostori, sredstvi. Vidimo tudi, da ljudje pridejo, da tudi prispevajo. Za uspeh je prav gotovo zasluga vseh prebivalcev, kot je sedaj pravica vseh, da ga izkoristajo. Takih vasi je na našem področju še veliko; še veliko je takih ljudi, ki bi se radi razvedrili po težkem delu na polju. Če se prav zastavi, gre to kaj hitro naprej. Vodstvu šentjanškega društva gre vse karko, priznanje, da orje ledi- no na tem področju. MIRO GOŠNIK

Zlata Didek: POTEPUH (risba, 1957)

vedno znova prihajajo in vedno manj je razočaranih. Ura se je nagnila na osmo zvečer. Ko smo stopili v dvorano, je bilo že okoli 30 stolov zasadenih. Tu so sedele kmečke žene, mladina, nekaj možakarjev, med njimi pa se je z oloki gibalo mlado dekle in kovačič so padali v škatlo. Da bo za luč, kurjavo, popravila in podobne reči. Glavna oddaja se je tudi; ta večer pričela »le ob pol devetih, toda tudi TV dnevnik so si nekateri želeli ogledati. Oči so se uprle v

SPORT * TELESNA KULTURA * ŠPORT * TELESNA KULTURA * ŠPORT * TELESNA KULTURA

V kvaliteti — velik napredek

Nedeljsko IV. okrajno prvenstvo posameznikov in dvojic v namiznem tenisu, ki ga je v Novem mestu priredila Komisija za namizni tenis pri OZ Partizan, je presleglo vsa pričakovanja. Udeležba igralcev ni bila ravno rekordna, toda več ali manj vsi, ki so tokrat tekmovali za naslove okrajnih prvakov, so pokazali solidno znanje.

Značilnost letošnjega prvenstva, katerega se je udeležilo preko 50 igralcev in igralki, je presleglo vsa pričakovanja. Udeležba igralcev ni bila ravno rekordna, toda več ali manj vsi, ki so tokrat tekmovali za naslove okrajnih prvakov, so pokazali solidno znanje.

Značilnost letošnjega prvenstva, katerega se je udeležilo preko 50 igralcev in igralki, je presleglo vsa pričakovanja. Udeležba igralcev ni bila ravno rekordna, toda več ali manj vsi, ki so tokrat tekmovali za naslove okrajnih prvakov, so pokazali solidno znanje.

negu prvaka pri članih in prejel pokal v trajno last. Prvenstvo je osvojil nato še pri mladincih, ko je v finalu z 2:0 premagal Gunde. Pri mladincih je pripravil presenečenje Gunde, ki je v polfinalu z 2:0 premagal Boljkovca (Cromelj).

Zelo zanimivo je bilo tekmovalje pionirjev, med štir najboljšimi so se uvrstili trije Novomeščani in Cesar iz Krškega. V polfinalu je Gunde premagal Cesarja z 2:0 in Somrak Bergerja II. z 2:0, v finalnem srečanju pa je bil boljše talentirani Somrak, ki je tako prvi postal okrajni prvak.

Tekmovanje žensk je potekalo v znamenju premoči domačih Novomeščank igrala le še Jevnikova (Krkško). V vseh treh kategorijah (pri članicah in pionirkah) je prva mesta osvojila Ivana Mikec, ki je v vseh dvojnih zmagała z 2:0.

S ČETRTEGA OKRAJNEGA PRVENSTVA V NAMIZNEM TENISU

NAJMLAJŠI SO NAJBOLJ PREENETILI

Vsi gledalci so bili tokrat priče zelo zanimivim borbam z belo žogico in seveda tudi številnim presenečenjem. Največ so jih pripravili pionirji, ki so niso zadovoljili le z zmagani v izobilnih ločih, ampak so napravili precej zmogel tudi pri naštetih najboljših članov.

Največje presenečenje je pripravil pionirski prvak — 13 letni Marjan Somrak, ki je v četrtfinalu po izredno teži in zanimivi borbi premagal svojega učitelja — Flavca, drugoplasiranega na lanskem okrajnem prvenstvu — s 3:2. To je bil zares dramatičen dvoboj mešlega, a izredno hitrega in odločnega pionirja ter izkušnega tekmovalca.

Irena Mikec je trikratna okrajna prvakinja v vseh ženskih disciplinah

rji (nastopilo je 38 tekmovalcev), so prinesle presenečenje. Pionir Koncilija je z uspešnimi napadi uspel premagati nosilca skupine Mikeca z 2:1, prav tako pa je Berger II. premagal po ogorčeni borbi starejšega brata Bergerja I. z 2:1. V osemni finalu je presenečilo pionir Gunde, ki je z 2:0 premagal izkušnega Picka. Četrtninske borbe so prinesle največje presenečenje, prvenstva, katero smo že omenili (Somrak : Flavca 3:2), ostali rezultati pa so bili pričakovani, Turk je izločil Boljkovca (Cromelj) s 3:0, Tuma (Krkško) Naraglav (Krkško) s 3:1, Uhl (Nrnj) Gundeta s 3:1 in Somrak Flavca s 2:2. V polfinalu je Turk premagal Tuma s 3:0 in Uhl Somraka s 3:1 v finalu pa Turk Uhl s 3:1. Tako je Turk že tretjič zapored osvojil naslov okraj-

Le malo za njo zaostajata Majda Turk in Florjana Uhl, ki pa neredno trenirata.

Tokrat je bilo prav zanimivo tekmovalje moških in mladinskih dvojic. Moških dvojic se je prijavilo kar 16, mladinskih pa 9. Med moškimi dvojicami je zmagała najboljša vigrana dvojica Turk-Boljkovca. V finalu sta premagala Uhl in Gundeta s 3:1, v polfinalu pa Picka in Somraka s 3:1. Turk in Boljkovca sta zmagała tudi med mladinskimi dvojicami, ko sta v finalu z 2:0 premagala dvojico Gunde — Somrak.

Tekmovanje ženskih in mešanih dvojic zaradi pomanjkanja časa ni bilo izvedeno. Od zaključku je vsem prvakom razdelili pokale podpredsednik Okrajne zveze Partizan Slavko Dokl, prvi trije

3. Florjana Uhl (Nm.), 4. Darinka Jevnik (Krkško).

Mladinke — posamezno: 1. Irena Mikec, 2. Majda Turk, 3. Fl. Uhl (vse Nm.).

Pionirke — posamezno: 1. Irena Mikec, 2. Fl. Uhl (obe Novo mesto).

Moške dvojice: 1. Turk — Boljkovca (Nm. — Crn.), 2. Uhl — Gunde (N. mesto), 3. Picek — Somrak (Nm.), 4. Flavca — Mikec (Nm.), sledijo od 5. — 8. mesta: Tuma — Mikelc (Krkško), Berger I. — Berger II. (Nm.), Istenič — Naraglav (Krkško) in Baskovič — Lavagnje (Obč.).

Mladinske dvojice: 1. Turk — Boljkovca (Nm. — Crn.), 2. Gunde — Somrak (Nm.), 3. Berger II. — Koncilija (Nm.), 4. Cesar — Strubej (Krkško) itd.

Pridite — »Partizan« vabi!

Društvo »Partizan« Novo mesto vabi v svoje vrste vse, ki se želijo udeleževati v katerikoli izmed številnih panog, ki jih gojijo v društvu. Posebej vabimo delavsko mladino, kakor tudi starejše člane, za katere smo pripravili pogoje za redno delo. Razen redne vadbe predšolskih otrok, pionirjev, pionirk, mladincev, mladink, članov in članic gojimo v društvu še posebej panoge, kot so: orodna telovadba, invalidska vadba, lahka atletika, dviganje uteži, odbojka košarka, mali roket, veslanje, taborjenje, smučanja in izlet.

Vse omenjene panoge vodijo strokovno usposobljeni in nadvse poštvovalni trenerji. Društvo je doseglo letos šte-

vilne uspehe, posebno š v atletiki, kjer je doseglo I. mesto v B programu. Odbojkaši so dosegli na kvalifikacijskem tekmovalju na Koroskem vstop za tekmovalje v zvezni ligi, od katere pa so odstopili v korist Jesenic.

Telovadnice so stalno polne, kar je prav gotovo uspeh uspelega zletja bratstva in enotnosti, katerega organizacija je v tehničnem oziru v celoti speljala društvu. Organizacija tako velike prireditve je dobro uspeła, kar je pač zadosten dokaz, da so v društvu ljudje, katerim lahko zaupamo.

V zadnjem času osnovana sekcija dvigalcev uteži je zbrala predvsem delavsko mladino. Na novo osnovana je vadba za starejše člane pod vodstvom Richarda Romiha in podpolkovnika Jožeta Malčiča, ki bo vsak ponedeljek in četrtek od 20. do 21. ure v gimnazijski telovadnici.

Vse moške kategorije imajo vadbo v gimnazijski telovadnici vsak ponedeljek in četrtek, ženski oddelki pa ob torkih in petkih. Vadba športnih sekcij je vsak dan v telovadnici osnovne šole.

Z letos doseženimi uspehi tekmuje društvo za pokal »Delava in se je uvrstilo v ožjo izbiro med desetimi najboljšimi društvu v Sloveniji.

Pridite — vključite se v naše vrste! Oblikujemo vam, da se

boste ugodno počutili, vadba bo koristila vašemu zdravju in dvigu vaše delovne sposobnosti!

Vodstvo TVD PARTIZAN v Novem mestu

Občni zbor tabornikov iz Brežic

Leto dni ni ravno dolgo obdobje, vendar so brežiški taborniki v tem času veliko naredili. V nedeljo so se zbrali na rednem letnem obnem zboru, da pregledajo, kaj je bilo narobe in kar bi se dalo še bolje urediti. Poročila in diskusija so v celoti pokazale delo

PARTIZAN s Senovega poročila

Telovadniško društvo domačega Partizana je za zimske mesece pripravilo program, po katerem naj bi delali vsi člani Partizana in mladina.

Ze sedaj vadijo na orodju pionirji zabeležili in mladinci, ki so letni dobili novo znanje. Vse navedene vadi tovariši Brencice pričakujemo, da se bodo odrezali na akademski, ki jo pripravljajo. Da je za telesno kulturo veliko zanimanja, nam pove vsi pionirji in mladincev (49), ki redno vadijo.

Z rednimi vajami pa bodo začeli tudi člani in nogometisti, ki bodo čez zimo trenirali v dvorani, da bodo na spomlad sveži in pripravljeni za nova tekmovalja.

Jesenski kros

Krosno razdobje telega vremena je izkoristila 2. osnovna šola v Novem mestu za športni dan. Po prvem športnem dnevu v oktobru, ko so oči vsi razredni začet in tam tekmovali v igrah z žogico, so tokrat tekmovali v atletiki.

Prvi do četrti razred so tekmovali ekipno na stezi, dolgi 300 m, z ovirami in metanje žogice v cilj. Med vaporednimi so bili najboljši naslednji razredi: 1c, 2a, 2b in 4a, ki je zmagal tudi v celokupni uvrstitvi.

Peti do osmi razred pa so tekmovali v krosu, zmagovalci v posameznih skupinah so bili:

Deleteta: 300 m — Jožeta Turk (5. raz.) 1:50; 500 m — Miljan Ganjar (6. raz.) 1:30; 600 m — Marjan Somrak (7.raz.) 1:51; 800 m — Božo Suručič (8. raz.) 2:35.

Škerlj zmagal

Okrajna šahovska zveza je v počastitev dneva republike priredila v Novem mestu okrajni nagradni praznovanju, vendar pa so se udeležili le šahisti iz Novega mesta. Zmagal je s 8 točkami mojstrski kandidat Tone Škerlj s pol točke prednosti pred Gajskim. Škerlja je premagal le Dokl, rezultati pa je z Gajskim in Jenkom.

Točko in pol za Gajskim so se uvrstili: prvokategorijec Slavko Dokl in drugokategorijec Jure Picek, Stane Pink in Franc Jenko. Zanimivo je, da je Dokl večino najboljših igralcev premagal, izgubil pa je z zadnjeplasinami.

Za že omenjeno četvrtico so se uvrstili: Radvanovič, Adamič, Cujnik, Bartolj in Kotnik. Brzoturnir so igrali z urami — na 5 minut.

Alkohol — smrtni sovražnik

varnosti na cesti!

Člani novomeškega NTK ELAN so osvojili vse pokale in večino diplom na okrajnem prvenstvu v namiznem tenisu

Okrajno kegljaško prvenstvo 8x200

V soboto, 3. decembra, se je na Vrhovnikovem kegljišču v Novem mestu pričelo letošnje tekmovalje okrajne zveze in tudi najpomembnejše, ker bo okrajni ekipni prvak na 6x200 lučevjev zastopal Dolenjsko prihodnje leto v republiškem prvenstvu za 1961. Na letošnjem prvenstvu nastopa kar šest ekip, kar dokazuje, da tudi ta kegljaška disciplina, ki je precej naporna, pridobiva čedalje več pristaev med kegljači okrajne zveze Novo mesto, saj sta na lanskem tekmovalju nastopili samo dve ekipi.

Prvi za nastopili člani ekipe KK »Pionir«, Novo mesto, ki so tudi najprejšanji kandidat za prvo mesto. Na razmeroma težkem kegljišču so člani Pionirja dosegli še kar dober rezultat, saj so podrti 609 kegljev ter po prvem delu tekmovalja krepko vodijo. Odlične rezultate je dosegel znani kegljač Jože Mrzljak, ki je podrti 665 kegljev. Znamko 807 je presežel še član ekipe Franc Juntez, ki je podrti 809 kegljev.

V nedeljo dopoldne so tekmovali kegljači Razlaga iz Brežic, ki so dosegli pešceje rezultate in skupaj podrti 588 kegljev. Edini rezultat preko 800 je dosegel član ekipe Cveček Kuzmin (803 kegljev).

Kot tretji so nastopili kegljači društva »Gorjanci« iz Novega mesta, ki sicer niso prešli 800 kegljev, pa so vendar bili boljši od ekipe KK »Razlaga«. Podrti so 599 kegljev. Najboljši član ekipe

je bil Ivan Vehočel (799 kegljev). Prihodnje soboto nastopijo kegljači kluba Zvezničar, v nedeljo pa še ekipe iz Dol. Toplice in Cromolja, nakar bo imela še vsaka ekipa po en nastop.

R. V.

PARTIZAN (SENOVO) : PLANIKA (Kranj) 4:3 (2:0)

Lepo sončno vreme je privabilo na stadion domačega Partizana precejšnje število ljubiteljev nogometa, ki so gledali tekmo med Planiko iz Kranja in domačim moštvom.

Ze v prvi minuti igre so domačini dosegli gol. Ta zadetek je bil kombinacija branilca Zvegljčiča, ki je žogo dal Azrežu, ta pa dolg predložek na desno krilo Gabrčiča, ki je prešel enega igralca, nato pa nepričakovano streljal. Po odmoru so gostje zaigrali bolj borbeno in so začeli takoj obtežati vrata domačinov, toda zelo dober vratar je izvrstno branil. Sele s prostim strelom so kranjsani zmanjšali razliko v golih.

Gostje so v protinapadu izsilili kot in ga izkoristili domačini pa so z levim krilom Koolino zvišili rezultat na 4:2. V zadnjih minutah so gostje še bolj napadali in tik pred koncem zmanjšali rezultat na 4:3. Tako se je okončalo prijateljsko srečanje, v katerem so se gostje iz Kranja pokazali kot soliden nasprotnik.

F. A.

Naše elektrarne

V Jugoslaviji imamo danes 63 velikih hidro- in termoelektrarn. Od tega smo zgradili po vojni 25 hidroelektrarn in 18 termoelektrarn (pred vojno smo imeli obojih 22). V gradnji pa je 8 hidro- in 7 termoelektrarn. Leta 1945 je bila letna potrošnja električne ener. v Jugoslaviji 817.000.000 kWh (moč vseh elektrarn 524 MW), letošnja bo že 9.300.000.000 kWh (moč vseh elektrarn pa 2298 MW).

O sevniškem Partizanu

Nedavno tega je imelo TVD Partizan v Sevnici redno sejo Oupravnega odbora, kjer so obravnavali različne probleme društva in razpravljali o delu v društvu. Predsednik je bil največ časa, je bilo povprečno šolskega tečajev, ki so jih vodili učitelji in študenti. Zoredi pomanjkanja telovadnice je bila šola prisiljena, tečajev TVD Partizan za pomoč. Proslavilo društvo je z razume-

vanjem sprejelo prošnjo in dovolilo uporabo telovadnice za šolske tečajev. Sedaj pa, ko se začne zima in otroci ne morejo telovaditi v nezakurjeni telovadnici, se mora učiti brezplačno tudi kurjavo, pomoč pa ni od nikoder. Zato bo šola prisiljena ukiniti pouk telovadbe, kar vsekakor ne bo v korist do-

rešajoči mladini. Nujno bi bilo da bi odgovorni o tem nekoliko razmislili in našli potrebna sredstva, da bi se lahko pouk telovadbe nemoteno odvijal.

Na letni seji je tekel tudi razgovor o orkestru, ki je bil ustanovljen v Sevnici. DPD »SVO-BODA«, ki naj bi sicerelo za kulturno-prosvetno dejavnost, nima niti sredstev niti prostorov, ki so takemu orkestru potrebni. Zato je Partizan ponudil orkestru svoje prostore za vadbo, poleg tega pa tudi nekaj svojih instrumentov. Ko je že vse kazovalo, da bo lepa zamisel imela uspeh, pa je Svoboda iz ne vem kakšnih razlogov začela nasprotovati temi, da bi orkester nastopal pod imenom Partizana. Ker je jasno, da Partizan ne more nuditi uslug brezplačno drugim, je nujno, da Svoboda zavzame bolj zdravo stališče do celotne zadeve, ker bi se lahko zgodilo, da bi zaradi trme nekoga propadla plemenita zamisel.

Lep uspeh pionirke iz Novega mesta na zveznem turnirju

V času praznikov so pretekli teden v Ljubljani priredili dva zvezna turnirja v namiznem tenisu — za mladince in mladinke. Zveznem merilu se je končal najboljši iz vse Jugoslavije, pri mladincih pa 14 najboljših. Na podlagi uspehov med pionirkami in tudi mladinkami je zvezni trener

med najboljšimi mladinke uvrstil tudi pionirko novomeškega NTK »Elan« Irena Mikec. Njen prvi nastop v mladinski konkurenci v zveznem merilu se je končal ne pričakovano uspešno. S prav dobro igro je na splošno presenečenje osvojila peto mesto in za se pustila vrsto znanih tekmovalk, zlasti iz drugih republik.

Kegljaška liga Novega mesta

V nadaljevanju tekmovalca so bili doseženi naslednji rezultati: Na kegljišču Pionirja v Bršljunu: Vseh devet: Pionir 2 396-354; Zvezničar: Pionir 2 270-371; Pionir 1: Luknja 395-327; Zvezničar: Pionir 1 359-372; Pionir 1: Kovinar 374-297.

Na kegljišču pri Vrhovniku: Novotek: Pionir 2 271-279; Vseh devet: Luknja 336-299; Vseh devet: Zvezničar 314-283; IMV: Novotek.

Opaziti je bilo, da se v Sloveniji poveča naraščajoča pozornost kot v drugih republikah, zato so bili tudi uspehi naših mladincev in mladink precej večji. Tako pri mladincih kot pri mladinkah sta zmagala Slovenci (Ceklo in Petračič), pa tudi ostala boljša mesta so v glavnem porabali tekmovalci in tekmovalke iz naše republike. Seveda sta največje presenečenje pripravili obe najboljši pionirki — Mikecva in Zrimčeva, ki sta zasedli 5. in 6. mesto. S tem sta že kot pionirki postale kandidatinji za mladinsko državno reprezentanco, ki se bo v zimskih počitnicah pripravljala na nekaterih mednarodnih nastope.

Tovarna šivalnih strojev »MIRNA« na Mirni je priredila tudi v našem okraju že več zelo uspešnih krojno-šivalnih tečajev s praktičnim poukom o pravilni rabi in negi stroja. Udeležence tečajev so povsod dobile osnovno znanje o šivanju za vsakdanjo rabo in o krojenju, kar lahko vsaka mati, gospodinja ali dekle s pridom izkoristi zase ali za družino. — Na sliki: prizorček iz praktičnega dela z zadnjega, že zaključenega krojnega tečaja v Novem mestu (Foto: Polde Pungertar)

»Imam prašiča, otroke ...«

Po ločitvi sta se zakonca spet znašla pred sodnikom. Tokrat zaradi prehitvene. Bivša žena z otrokoma zahteva naj ji mož plačuje vsak mesec 2500 din za otroke, razen tega pa ga toži še za zaostane denar, ki se ni denar. Sedita drug nasproti drugega in se zmerjata, si očitata, se sovražita.

— On laže in bo lagal!
— Ona laže in bo lagala!
Sodnik skuša ugotoviti dohodke vsakega, da bosta sorazmerno prispevala za vzdrževanje otrok.

— Ko sta bila poročena, sem ji prvega dajal skoro vse denar. Delal sem na njenem posestvu kot živina. Ves denar od prodanih kmetijskih pridelkov sem dajal njej (ženi) ali njeni sestri, ki je živila skupaj z drugo o sili hiši samo v prihljaju. Nikoli ju nisem spraševal, kako in zakaj sta porabili denar, ki sem ga jaz zaslužil v službi in doma. Zdad me pa to toži za take zneske. Ona (žena sestra) se je vedno vmešavala v najin zakon. Sploh so bili vsi vedno proti meni. Onidve imata še danes denar v banki, jaz pa sem šel od hiše samo z dvema trajcama pod roko.

Ona je vztrajala pri svojem: — Otroci stanajo, šola stane, obleke stanajo, hrana stane. Plačuje naj, saj sta otroke od obeh, ne samo moja.

Priča, ki je prišla kot v cerkev, je povedala, da obtoženec njej res plačuje 10.000 din za stanovanje, trikrat na dan toplo hrano in kruh, kolikor ga hoče, vina pa ne dobi, ker ga nimajo. Na zahtevo tožnice je povedala, da bi to tudi prisegla pred bogom in prižganimi svečami, ker resnica. Za stroške pa je in ni zahtevala, če: — ... imam prašiča, otroke.

Obtoženec in tožnica sta tudi začela »glihati«.

— Jaz bi povisal n: 1000 din za otroke.

— Jaz bi pa tudi malo postavila z 2500, je priznala tožiteljica.

Res, kot da je šlo za prašiča ...

P. A.

Metličanke: stanovanjsko skupnost!

Metliški gospodinjki center že začne ustanavljati prve obrate, ki jih bo kasneje prevzela stanovanjska skupnost — Za slednjo je čedalje več zanimanja in čedalje glasnejša je zahteva: od besed k dejanjem!

Metliški gospodinjki center ima delovne prostore v šolski kuhinji, katero vodi skupno z društvom za napredek gospodinjstva. V šolski kuhinji dobe vsi šolarji malico, za katero plačajo po 100 din na mesec, revnejši le po 50, še revnejši pa nič. Topli obrok (enolončnico) dobe predvsem šolarji iz okoliških krajev, šoloobvezni otroci zaposlenih mater in nekateri predšolski otroci zaposlenih mater. Ta obrok stane 30 din na dan.

Gospodinjki center že posoja gospodinjnam sokovnike in tehnične. Žene bi rade kupile še sesalec za prah, da bi ga posojale, razpravljajo pa tudi o nakupu pralnega stroja. V Metliki je zaposlenih namreč precej žena in deklet, saj dajo največja obrata Novoteksa in Beti zaposlujejo v glavnem le žene in dekleta. Te morajo po službi doma še kuhati, prati, paziti na otroke (v Metliki še nimajo otroškega vrta).

Metliški gospodinjki center skupno z društvom za napredek gospodinjstva torej pripravlja in ustanavlja obrate bodoče stanovanjske skupnosti. O stanovanjski skupnosti, vedno več zaposlenih žena pa zahteva naj razpravljajo in dajo na razpolago nekaj sredstev tudi podjetja, saj gre za članice njihovih kolektivov. Razbremenjena žena bo prihajala v službo bolj spočita in sposobnejša za delo, kar bo

nedvomno vplivalo tudi na njeno delo v podjetju, se pravi na proizvodnjo.

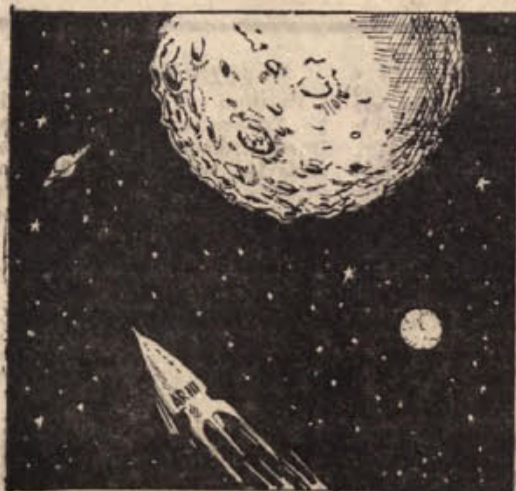
Gospodinjki center bo priredil v kratkem seminar za nego in prehrano dojenčka. Hkrati bodo tudi gospodinjke večerne ure, na katerih se bodo žene in dekleta učile krojiti, krojiti, pletti, pogovarjale se bodo o receptih za vkuhanje itd. Seminarje za vlaganje ozimnice je center že zaključil.

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIPREJENO PO FANTASTIČNI ZGODBI R. O. FOHLERJA

22. Ze tretji dan je drvela atomska raketa popolnoma neslišno skozi večno noč akustično mrtvega vesolja proti polni luni in prevallila že polovico svoje poti, približno 185.000 kilometrov. V notranjosti vesoljne ladje, v kateri je vladala dnevana svetloba, ki so jo dajali atomski reaktorji, ni bilo moč opaziti te ogromne brzine letenja. Enako je bilo tudi četrti dan. Ko se je približala Luni na 500 kilometrov, se je postuzila poti okrog nje, pri čemer je izbrabila lunino privlačno silo. Vsaka posadka je bila pri instrumentih, merila in beležila.

23. Najvažnejši mož v vesoljni ladji je bil sedaj radarski tehnik. Zunanja toplota se je dvignila medtem na +116 stopinj Celzija. Vsi so hvallili konstruktorja Rona, ki ni pozabil na hladilne naprave. Nato je nastopil trenutek, ko bi naj ljudje prvi zagledali zadnjo stran meseca. Zunanja toplota je jela naglo padati in pričelo se je daniiti. Nenadoma je vesoljstvena noč prenehala. Kapitan je ukazal izklopiti hladilne naprave in vklopiti toplotne. Tedaj se je pojavila pred očmi letalcev tajinstvena zadnja stran Lune. In kaj so videli? Prav toliko, kot bi videli, če bi leteli ponoči 600 kilometrov nad Zemljo; nič, prav nič.

24. Zunanji toplomer je kazal -40 stopinj Celzija. Radarski tehnik je nenehno skrbel za pravilno razdaljo do Lune. Pri tem poletu je bil pravzaprav on tudi krmar. Predtem je skrbel za smer poleta pilot oziroma posebna avtomatična naprava. Slednjič je preletela raketa čono »pepelnatu sive svetlobe«, ob tistem delu Lunine oble, ki jo zemeljski opazovalci do popolnega zaokroženja Lune le stežka vidijo. Zanje je bila Luna v pojemanju, medtem ko je za opazovalce na AR 3 Zemlja v enaki smeri naraščala. Kapitan je pogledal na veliko električno uro v pilotovi kabini. Vrel je odklopiti kurjavo in vključiti hladilne naprave.

DNEVNIK ZLOČINOV

Množični krvnik Eichmann, ki je v izraelskih zaporih, govori prek ameriške revije »LIFE« o strahotah terorja, kateremu je očetoval in bo troval med vojno

»Naša dolžnost je, da objavimo ta dokument, ker osvetljuje strahote terorja in neverjetno množično uničevanje ljudi, ki je bilo zagrešeno v času naše generacije. S temi besedami je pričela ameriška revija »Life« objavljati spomine vojnega zločinca Adolfa Eichmanna, ki so bili napisani na podlagi zapiskov nekoga novinarja v Buenos Airesu leta 1956.

Leta 1956 se je nemški novinar Wilhelm Sassen seznanil v neki kavarni v Buenos Airesu z možkim, o katerem je šele pozneje izvedel, da je Adolf Eichmann. Skrivnostni

moški je predlagal novinarju, naj zapiše njegove spomine na preteklo svetovno vojno. Sassen je predlog sprejel, ker je čutil, da ima v rokah »senzacionalen« material. Na številnih zaporednih sestankih je Sassen predložil uredništvu revije »Life« avtentični dnevnik vojnega zločinca Eichmanna. Uredništvo je skozi šest mesecev preverjalo verodostojnost teh zapiskov in jih zdaj pričelo objavljati.

V začetku svojega dnevnika pravi Eichmann, da drži izgovor vseh tistih, ki so bili obtoženi zaradi vojnih zločinov in genocida, češ da so delovali izključno po prejetih ukazih. »Kot častnik in nacist ne poslušati, bi pomenilo izdati šefa države in domovine,« pravi Eichmann, in priznava, da je organiziral arretacijo in transport sto tisočev Židov v koncentracijska taborišča. Priznava tudi, da je v mnogih primerih prisostvoval množičnemu ubijanju Židov. Ko govori o strašnem koncentracijskem taborišču Auschwitzu, pravi Eichmann samo: »Smrad je bil strašen.«

Eichmann je izjavil, da ni bil antisemit iz osebnih razlogov: »Antisemit sem bil in sem še vedno iz političnih razlogov, ker so Židje dušili nemško ljudstvo.« Ko govori o množičnih ubijanjih v plinskih celicah in sežiganju v krematorijih, Eichmann trdi, da je vedno drhtel, kadar je videl takšne prizore. »Zelo rahločuten človek sem,« pristavlja Eichmann. Toda ta »rahločuten človek« pozablja, da je on sam podpisal poročilo, v katerem govori o »fizični likvidaciji« 250.000 poljskih Židov.

83 let za strojem

Nedavno je v Bringstocku v Angliji umrla v svojem 84 letu Harrieta Bland, ki je 83 let delala v isti tovarni. Kot 11-letno dekletce se je zaposlila v tej tovarni oblek, delati je pa prenehala šele pred nekaj tedni. »Ko je začutila, da ne more več opravljati svojega dela, je zgubila sploh vsak smisel za življenje,« je ob njeni smrti povedala hči. — Primer nazorno kaže tudi, kako je kapitalistična industrija začela pred 80 leti zasužnjevali proletarce.

Skrb spriči avtomatizacije

Čedalje večja avtomatizacija industrije resno skrbi ameriške delavce. Primer: skoraj vse električne žarnice, kar jih potrebujejo v ZDA, izdeluje le 14 strojev in vsak stroj ima enega delavca.

Žile iz plastične snovi

Sovjetski strokovnjaki so izdelali proteze, ki bodo nemara lahko nadomestile obolele ali pokvarjene žile. Te proteze iz lavsana najbolj kakovostni so izdelali v leningrajskem Inštitutu za transfuzijo in ustrezajo vsem zahtevam glede na težavo, ki jo povzročajo. Zamenjave živega tkiva: so enostavne, neškodljive organizmu in elastične, tako da lahko prenašajo pulzirajoče valove. Dolge so 60 cm, pre-

mer pa imajo od 6 do 24 mm. Hranijo jih v posebnih sterilizatorjih in jih lahko vsak trenutek uporabijo pri operacijah. Kirurgi so najprej prekusili te umetne žile na psih, nato pa tudi pri operacijah ljudi. Pokazalo se je, da se v telesu sploh ne razlikujejo od naravnih žil, ker se izvrstno prilagodijo organizmu. Menijo, da je trajanje teh plastičnih žil neomejeno.

Bil je lep lovski večer

Po Novem mestu so že dopoldne 28. novembra hodili lovci v svojih zelenih oblekah. Vsi so nekam spešili korake, zlasti člani Lovske zveze, ki so bili zadolženi za to in ono, da bo proslava lovcov na Frati kot se spodobi.

svatbeni pohod, ker so bili štirje odrasli skupaj in so se ravšali med seboj. Večjo »partijo« rnuharjev so videli tudi v drugem kraju, svežih sledov pa ni bilo. Ob pogovoru o divjadi so postale oči lovcov mnogo bolj svetle. Smentani

pil s trditvijo: »Vse bom opustil, samo lova ne!« Malo pred 20. uro je predsednik Dolenjske lovske zveze tovariš Franjo Bulc pričel slavnostno sejo. Orisal je pomen dneva republike, nastel je najvažnejše uspehe letošnjega leta in nakazal bodoče naloge. V teh ima tudi lovstvo svoj delež.

pelj dežja v plamene se je pomešalo še cvrčanje smrekovih vejic, ki so padale v ogenj iz klobukov. Ob tem sta se oglašala še lovska rogova. Tako so lovci počastili spomin na vse tiste lovce, ki so dali življenja za svobodo naše domovine.

Nekaj beležk z letošnje lovske proslave na Frati

Kmalu popoldne so se skupine lovcov pričel zbirati okoli avtomobilov in kamionov. Gruče lovcov v popolni lovski opremi sva s kolegom videvala tudi v Vavti vasi, Straži in Sotški. Vedri obrazi lovcov pa so se pričeli vedno bolj zaskrbljeno ozirati v nebo, od koder je po ustaljeni letošnji navadi spet pričelo deževati. Sprva rahlo pršenje se je pričelo levi v močan dež in ko sva v mraku prispela na Frato, je že kar krepko lilo.

lov, ki zvali človeka iz toplega doma v mokro naravo! Stane, stari ljubitelj narave in lova, je vsako dogodivščino z lova, ki jo je povedal, podpre-

lani pred 20. uro je predsednik Dolenjske lovske zveze tovariš Franjo Bulc pričel slavnostno sejo. Orisal je pomen dneva republike, nastel je najvažnejše uspehe letošnjega leta in nakazal bodoče naloge. V teh ima tudi lovstvo svoj delež.

Drugi dan so lovci žalostno gledali s svojih ležišč. Zunaj je lilo kot da bi bil tudi dež plačan po učinku. Vzdihovali in tarnanje lovcov ter bevskanje psov ni moglo spreminiti mokrega dejstva. Okoli polдне pa lovcji niso mogli več vzdržati. Odšli so v lovišče. Majhen pogon in že je pričelo pokati. Padlo je 17 strelcov, lovci pa je znašala enega divjega merjasa, eno zvitorepko in »tudi en zajček je moral dol past...«

Srnjak prevrnil lovca in avtomobil

Stanko Lorber in Ivan Zagode sta se po lovu na Krvavcu vračala 20. novembra ob 23.30 domov. Z avtomobilom Opel Rekord sta brzela po avtomobilski cesti od Novega mesta proti Brezicam s kakimi 90 km na uro. Na Gmajni pri Rakci je skočil iz gozda na levi strani avtomobilske ceste pred avto srnjak. Voznik je zakrmaril malo v desno in zavrl, vendar prepozno. Ob trčenju s srnjakom se je avto prevrnil in drsel po strehi s

kolesi v zrak še kakih 11 metrov. Voznik in potnik, ki sta bila le laže poškodovana, sta s pomočjo še nekoga avtomobilista postavila avto spet »na noge« in naložila mrtvega srnjaka, ki sta ga potem oddala lovski družini tega terena. Zal nam ni znano, če sta imela lovca Stanko in Ivan na lovu na Krvavcu večjo ali manjšo lovsko srečo kot na avto cesti. Na vozilu je škoda za okoli 200.000 din. P.—c.

NEKAJ OKROGLIH

»DOZOREL« JE
Trije nateskani bratci so se v parku obesili z nogami za najnižjo vejo, da bi oponašali hruske. Čez nekaj časa je eden od njih telebnil na tla. »Zakaj si se pa spustil?« sta ga pokarala druga dva. »Zato, ker sem že zrel.«

danes 21. junij. Angležinja bo rekla mirnodušno: »No, danes je najdaljši dan v letu. Francozinja pa bo rekla skoraj v joklu: »Oh, danes je nakrajša noč v letu...« je odgovoril Anglež.

NA VLAKU.
»Oprostite,« pravi starejši potnik mladeniču, ki puha debelo cigaro, »stale dim vaše cigare me naravnost duši...« »Vam rad verjamem. Mene je od začetka tudi, potlej sem se pa navadil.«

RAZLIKA.
Duhovitega Angleža, ki je prišel v Pariz, so vprašali, kakšna je po njegovi sodbi razlika med Angležinjami in Francozinjami. »Recimo, da je

— Seveda je prišel, naš stric iz Amerike, samo bojim se, da boš razočaran...«

Se en filmski zakonski par, ki je veljal za precej trdnega, se je naveličal skupnega življenja. To sta znani pisec Artur Miller in znana filmska igralka Marilyn Monroe. Na sliki Miller neprizadeto opazuje, kako Marilyn daje avtoogram na ulici Los Angelesa na dan pred ločitvijo.

V Rimu snemajo novo verzijo filma Atlantida po znamenem delu francoskega pisatelja Pjera Benoit. Antinejo igra tokrat izraelska filmska igralka Haya Harareet (na sliki, medtem ko piše pismo s strojem kar na kolenih - pravo nasprotje svojemu kostumu, s katerim predstavlja izgubljeni čas in potopljeno ceitno).

Profesor Carl Gemzeli iz Stockholma je baje našel učinkovito hormonsko zdravilo za žene, ki ne morejo imeti otrok, pa si jih želijo. Uspeh je bil čudovit: dve pacientki, ki ju je zdravil s svojim novim preparatom, sta po dolgih letih zakona brez otrok rodili obe dvojčke. Zdravilo, ki ga daje zdravnik v obliki injekcij, zdaj preizkušajo na prostovoljkah že kakšno leto. Če se bo obneslo, bo prav gotovo nastalo romanje v Stockholm.

Na Bahamskih otokih je vsako leto najbolj znana svetovna prireditel v dirkanju z avtomobili. Dne 24. novembra so se zbrali v Nassauju najvidnejši svetovni asi in preizkusili svoje žive in stroje na avtomobilski pisti. Med njimi je bil tudi Italijan Nicola Donà datle Rose iz Milana (na sliki s svojem stroju Italkarta).

Na poziv predsednika Dolenjske lovske zveze tov. Franja Bulca so vsi lovci počastili spomin na padle tovariše lovc-partizane s tem, da so smrekove vejice izza svojih zelenih klobukov vrgli na veliko grmado pred spomenikom na Frati

Toda v pomočnikovem poročilu taljenje jekla ni bilo glavno. Kajpak, skrivnost je treba čuvati, da ne pride v roke konkurentski družbi, toda je še neka druga uganka. Če se na sanit vlije neka srebrenkasta tekočina, potem izseva modri žarek. Na osnovi nedoumne formule v beležnici, so naredili raztopino, ki je bila srebrenkaste barve, toda v dotiku z navadnimi tekočinami ni pokazala nobenega učinka. Po geologovem zapisu se je eksplozija, ki jo je izzval sanit, širila samo v eno smer, kar pomeni, da jo je mogoče upravljati. Razen tega je dovolj stotil del grama, da se v hribu izvrti predor. Ali, na primer, drobci te kovine prelijes v kapljico raztopine in to »nehote« usmeriš, recimo, na konkurenčno tovarno...

nica vzela. Eno je povsem jasno. Le od tega človeka lahko zve, kaj je sanit in kaj modri žarek. Prelital je skoraj že vse strani, ko je na neki strani postal pozoren na prečrtno vrsto. Vzel je radirko in narhalo podgrnil po vrsti, toda na fotografiji radirko ni prišla. »Morda bom našel njegovo ime?« je Kruze spet od razburjenja in hitro listal dalje. Spet ena taka vrsta. Potreben je izvirnik! Takoj.

Ako se geologove domneve izkažejo za točne in če bo uspelo ugotoviti, kakšna kovina je sanit, potem bo on, Kruze vodil vsu delniško družbo, ne pa le njeno obveščevalno službo. Potem se mu marsikaj obeta! Lahko pride celo v Kongres. In kdo ve, če bi ne dobil pravice celo na predsedniški fotel v Vašingtonu! Morda. Le delati je treba. Brez odlaganja.

Flick je sedel v sobi za zaslišanja. Globoko je vlek vase dim cigarete in skušal uganiti, zakaj Kurt ni prišel. Kaj takega se še ni zgodilo. Ker ni našel nobenega pravega vzroka, je začel misliti o sebi. Bil je stari obveščevalec gestapa. Ze ko so potekali boji na Veletovskih Vrhovih bi bil lahko pobežni na zapad. Toda bal se je in je ostal, da uniči arhiv, ki bi ga lahko kompromitiral. V tem času je padel Berlin, in tako hitro, da je bilo iz njega mogoče zbežati le z letalom. Flick ni imel letala na voljo, zato je moral ostati. Do prihoda zaveznikov se je skrival, vsak dan menjajočo stanovanje, po vzpostavitvi Zapadne cone pa se je začel pojavljati na ulicah. Tako ga je srečal Schwarz in mu ponudil službo v taborišču za izseljene osebe.

Kruze je stopil k mizi in poklical Schwarzja. »Prinesite zapisnik o razgovoru z Wienerjem. Da, da. Takoj!« je rekel po telefonu in spet začel hoditi po kabinetu. »Spominjam se, da je ta Nemec vzletel beležnico ranjenemu Rusu. Kaj pa če imamo tega geologa v naši coni?« je govoril sam s seboj in se zamislil. »Toda kako bi ranjenec prišel v Nemčijo? Nemci jih niso vodili celo sem.«

Flick je sedel v sobi za zaslišanja. Globoko je vlek vase dim cigarete in skušal uganiti, zakaj Kurt ni prišel. Kaj takega se še ni zgodilo. Ker ni našel nobenega pravega vzroka, je začel misliti o sebi. Bil je stari obveščevalec gestapa. Ze ko so potekali boji na Veletovskih Vrhovih bi bil lahko pobežni na zapad. Toda bal se je in je ostal, da uniči arhiv, ki bi ga lahko kompromitiral. V tem času je padel Berlin, in tako hitro, da je bilo iz njega mogoče zbežati le z letalom. Flick ni imel letala na voljo, zato je moral ostati. Do prihoda zaveznikov se je skrival, vsak dan menjajočo stanovanje, po vzpostavitvi Zapadne cone pa se je začel pojavljati na ulicah. Tako ga je srečal Schwarz in mu ponudil službo v taborišču za izseljene osebe.

Vstopil je Schwarz in prinesel zahtevane zapiske. »Tole je, izvolite!« Kruze je bežno preletel prvi list. Nato pa je začel brati naglas: »Našel sem jo... pravzaprav vzletel nekemu ranjenemu Rusu.« Kruze je pogledal Schwarzja in vprašal: »Ali ste ruske ujetnike kdaj vodili v Nemčijo?«

Kaj pa vaši novi zavezniki?« ga je vprašal Flick in mu pokazal svoj vrat. »Mi ne bodo zavezali kravate?« »Tisti, za katere boš delal, nikoli,« se je nasmehnil Schwarz. Tako je Flick prišel v upravo taborišča. Ni bilo slabo. Toda zdaj je čedalje manj ljudi, ker jih v zadnjem času veliko pošiljajo domov. Ostajajo le tisti, za katere se zanima Urad za delo v Bismarckovi 8. Flick je že davno zaslužil, s čim se ukvarja Schwarz. Vedel je, da primer, da so tistega Rusa, Tropinina, sprva zadrževali zato, ker je bil izpuščen iz nekega zaupnega gestapovskega zapora in niso vedeli, zakaj je bil v njem zaprt. Vsak Tropininov korak so zasledovali. Na vprašanje, zakaj je bil v specialnem zaporu, je odgovoril: »Zato, ker sem ušel iz koncentracijskega taborišča.« Dvakrat je skušal pobežniti iz taborišča za izseljene osebe, toda agenti, ki so ga budno spremljali, so mu obkraj prepredili beg. Zahteval je, da ga izpustijo. Skušal je preko žice poslati pismo, toda pismo je zmeraj prišlo v roke Schwarzju. Od Schwarzja je Flick izvedel, da se za Tropinina zanima tudi sam Kruze. Po vseh ohranjenih arhivih so stikali za Tropininovo zadevo, toda doslej brez uspeha.